

דוח על סיכונים

ליום 31 בדצמבר 2015

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים – תוכן עניינים תמציתי

מספר עמוד	נושא
3	הקדמה
4	טבלה 1: תחולת היישום
4	באזל
12	טבלה 2: מבנה ההון
18	טבלה 3: הלימות ההון
22	טבלה 3 א: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
22	טבלה 3 ב: יחס המינוף
23	טבלה 4: סיכון אשראי – דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים
38	טבלה 5: סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית
40	טבלה 7: הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
42	טבלה 8: גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי
44	טבלה 10: סיכון שוק – גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה סטנדרטית
49	טבלה 12: סיכון תפעולי
57	טבלה 13: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
59	טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי
61	טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות – טבלת גילויים עיקריים
67	טבלה 16: תגמול
74	טבלת גורמי סיכון
78	מילון מונחים

הקדמה

בהתאם לחוזר שפורסם ע"י המפקח על הבנקים ביום 28 באפריל 2015, בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי" נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הגילוי של באזל, הועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board) ומקורות אחרים.

חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. הסיכונים מנוהלים על ידי חברי הנהלה ונושאי משרה אחרים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך (ה-ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) מבצע הבנק תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות קבוצת הבנק הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.

המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר הנחיות הקשורות בניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותיאבון סיכון, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.

תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

מדי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי מנהלת הסיכונים הראשית שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק. מסמך הסיכונים בוחן את כלל הסיכונים שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו. במסמך מוצגת סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בבנק, עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות דרגות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

טבלה 1: תחולת היישום

מסגרת העבודה כוללת את הבנק בלבד. הבנק הינו חלק מקבוצת הבנק הבינלאומי.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג, כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי דין, בכפיפות להוראות ניהול בנקאי תקין: "עסקאות עם אנשים קשורים" (312) ו"מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (313).

הבנק שומר על עמידה במגבלות של חלוקת דיבידנד על פי חוק החברות והוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים" (331).

באזל

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה.

ההנחיות מתייחסות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.

2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי החברה האם (Internal Ratings-Based).

נדבך שני - עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP), בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, התהליך כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

אימוץ הוראות באזל

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן - "הוראות ועדת באזל"), הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של ההון של הבנק, וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עקביות בהגדרת ההון בתאגידים בנקאיים בעולם וחוסר גילוי מידע (שקיפות) שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בתאגידים בנקאיים בעולם. במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ-2% ל-7% עד סוף שנת 2018, ויחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ-4% ל-8.5% עד סוף שנת 2018.

ביום 30 במאי 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

יודגש, כי הוראות באזל קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

- יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
- יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
- ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.
- בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%.

יישום הוראות באזל לפי 3 הנדבכים על ידי הבנק

הנדבך הראשון - כאמור לעיל, לפי הוראות בנק ישראל, הבנק מיישם כנדרש את הוראת באזל.

- סיכוני אשראי - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל.
- סיכונים תפעוליים - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית החל משנת 2013. מידע נוסף בנושא הסיכונים התפעוליים מפורט בטבלה 12 סיכון תפעולי.
- סיכוני שוק - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - יישום תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) בבנק.

במסגרת הנדבך השני הבנק מיישם תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. בנוסף, במסגרת הנדבך השני, בוחן הבנק האם יש לבנק די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים (Stress Tests and Stress Scenarios). שיפור מערך ניהול הסיכונים ובקרת תרחישי הקיצון הופכים כלי חשוב ובלתי נפרד מתהליך הערכת הנאותות ההונית בבנק.

הנדבך השלישי – בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים, מובאים בדוח זה להלן פירוטי דרישות הגילוי.

הוראות נוספות של בנק ישראל הקשורות להוראות ועדת באזל

במהלך השנים 2014-2015 פורסמו על ידי המפקח על הבנקים הוראות המאמצות את הוראות ועדת באזל בנושאים הבאים:

יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכונה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו ירד מתחת לדרישה המזערית, נדרש לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים. בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית עומדת על 60% ותגדל באופן הדרגתי ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו.

תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו היה נמוך מהדרישה המזערית במשך 3 ימים, נדרש לדווח על החריגה למפקח על הבנקים, בליווי תכנית לסגירת הפער.

יחס כיסוי הנזילות מונהג מיום 1 באפריל 2015. במהלך התקופה הנסקרת הבנק עמד ביחס כיסוי הנזילות הנדרש. בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות. לפרטים נוספים ראה טבלה 15.

יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון אשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. לפרטים נוספים ראה טבלה 3ב'.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי - ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון).

- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה - על פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA. שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על פי ההוראה (חישוב לפי כללי הבורסה) תבוטל.
 - חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
 - העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
 - ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
 - חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1250%.
- האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו כן הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו.
- ההוראות הנ"ל עשויות להעלות את דרישות ההון של הבנק בגין חשיפות כאמור, אם כי בשלב זה הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את ההשפעה מיישומה.

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח ובקרה, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה עיקריים: קו הגנה ראשון של האחראיים על יצירת הסיכון וניהול הסיכון המקיימים בקורות שונות בעת נטילת הסיכון. קו הגנה שני של מבצעי בקרה לאחר אך בסמוך לנטילת הסיכון באמצעות יחידות הכפופות למנהל הסיכונים הראשי שהינו בלתי תלוי, קו הגנה שלישי של מטה הביקורת הפנימית.

מנהלת הסיכונים הראשית בבנק - רות לפיד, כפופה למנכ"ל ומוכונת מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה. בנק ישראל אישר כי מנהלת הסיכונים הראשית בבנק לא תהיה חברת הנהלה. החלטה זו עשויה להשתנות בהתאם לשינויים, ככל שיהיו, בפרופיל העיסוק של הבנק, מורכבותם ומהותיותם לחברה האם.

בהתאם להוראת "ניהול הסיכונים" של בנק ישראל (310), פונקציית ניהול הסיכונים בבנק תוודא שכל הסיכונים שחשוף להם התאגיד הבנקאי מנוהלים כאות על ידי היחידות הרלבנטיות ומוצגים לדירקטוריון במסגרת ראייה הוליסטית. יחידת ניהול סיכונים שהוקמה בבנק כוללת את: היחידה לבקרת אשראי, היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים והיחידה לניהול החשיפה לסיכונים ציית, אכיפה מנהלית ואיסור הלבנת הון.

בקרת סיכונים שוק מתבצעת על ידי בקר הסיכונים הכפוף למנהל מחלקת בקרות וסיכונים ראשית בחברה האם ומבצע בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכונים.

בקרת סיכונים אשראי מתבצעת על ידי בקר הסיכונים הכפופים למנהלת הסיכונים הראשית. הבקרה מתבצעת באופן עצמאי ובלתי תלוי בסיכונים האשראי ללווים נבחרים עפ"י מדגם מבוסס סיכון. היחידה עוסקת בשני תחומים נוספים:

- האחד, ניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי בסכומים מהותיים על פי נוהל בנקאי תקין 311. חוות הדעת של היחידה מתייחסת לבקשת האשראי/השקעה ולדירוג האשראי, תוך ביצוע ניתוח עצמאי של העיסקה. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי (מסמכות ראש חטיבה ומעלה), בודק ומעריך את סיכונים האשראי בכל בקשות האשראי הנדונות ובמידת הצורך מחווה את דעתו בדיוני הוועדות. פעילות היחידה אינטגרלית לתהליך קבלת ההחלטות העיסוקי בגין האשראי הניתן ועמדתה נבחנת כחלק מהתהליך ולא בדיעבד.

- התחום השני הינו ביצוע הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע, לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.

ועדה בראשות מנהלת הסיכונים הראשית דנה אחת לרבעון בסיווג חובות שעניינם נדון בוועדות בחטיבות העסקיות וכן בחובות שהוגדרו ע"י יחידת בקרת האשראי כמוקדי סיכון חדשים.

יחידה אנליטית לתיקוף, יישום וחקר מודלים בבנק הבינלאומי, הכפופה למנהל מחלקת בקרות וסיכונים ראשית בבנק הבינלאומי, אחראית בעיקר על יישום הוראות בנק ישראל בנושא תיקוף המודלים של קבוצת הבנק הבינלאומי.

מנהלת הסיכונים הראשית מובילה את גיבוש מסמכי מדיניות שונים ומאתגרת את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים האחרים הנתונים באחריות של כל מנהל סיכון. וכן משתמשת במתודולוגיות וכלים כמותיים ואיכותיים שפותחו בחברה האם לזיהוי ומדידת החשיפה לסיכונים, תומכת בנוטלי הסיכונים בכל הקשור לניהול הסיכון שבאחריותם, עוסקת בבקורות, ניתוח ודיווח ביחס לחשיפות הבנק לסיכונים השונים.

בנוסף, מבצעת תהליך של הערכת אפקטיביות הבקרה של גורמי הבקרה בקו הראשון, מגבשת המלצות בתחומי ניהול סיכונים לרבות תיאבון לסיכון, חוות דעת בלתי תלויות בתחום האשראי, יעד הלימות ההון ועוד.

כחלק מאחריות היחידה לניהול סיכונים על קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות, משמשת מנהלת הסיכונים הראשית כיו"ר הוועדות לחובות בעייתיים, למעט הוועדות בראשות מנכ"ל הבנק ומעלה. החל מהרבעון הרביעי בשנת 2015 מתכנס פורום קבוצתי לניהול סיכונים אשראי המתמקד בניתוח סיכונים האשראי השונים ובכלל זה סיכון האשראי הצרכני. יו"ר הפורום הינו מנהל הסיכונים הראשי בקבוצה ומנהלת הסיכונים הראשית משתתפת בפורום. הפורום מתכנס פעמיים בשנה או על פי הצורך.

החשבונאי הראשי - רו"ח עופר סלפטר, חבר הנהלה ומנהל חטיבה, אחראי על הבקרה על דיווח כספי ומהווה חלק מקו ההגנה השני. החשבונאי הראשי ועובדיו אינם מבצעים ואינם אחראיים לביצוע פעולות עיסוקיות.

במקביל לפעילות מנהלת הסיכונים הראשית נקבעו אחראים לסיכונים הייעודיים:

ניר הרצנשטיין מנהל היחידה לניהול פיננסי אחראי לניהול סיכונים השוק והנזילות.

דורון כליף מנהל החטיבה העיסוקית אחראי לניהול סיכונים האשראי.

רות לפיד מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO) אחראית לניהול הסיכונים התפעוליים ולהמשכות עיסוקיות וכן משמשת כקצינת הציות והממונה על אכיפה פנימית בדיני נ"ע, אחראית איסור הלבנת הון ומימון טרור ויישום הוראות ה FATCA.

עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים.

נועם קוטאי, עו"ד, מנהל החטיבה הקמעונאית אחראי לניהול סיכונים האסטרטגיה, המוניטין והתחרות.

- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק – כגון, סיכונים רגולציה וחקיקה, וסיכונים הקשורים למשק הישראלי מנוהלים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי כל אחד מחברי הנהלה ונושאי משרה נוספים בתחום הנתון לאחריותם, ובמקביל מפוקחים, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה באמצעות מנהל הסיכונים בבנק.

תרבות ניהול הסיכונים

ממשל תאגידי נאות ותהליכי ניהול סיכונים בבנק הכרחיים על מנת להבטיח כי במסגרת התנהלותו העסקית, נוטל הבנק סיכונים מבלי לחרוג ממגבלות החשיפה שהגדיר על בסיס תיאבון הסיכון שלו ומצמצם למינימום את אפשרות התממשותם של הסיכונים אליהם הוא חשוף. במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא עבודת הדירקטוריון (301) ובנושא ניהול סיכונים (310) אומצו, בין היתר, עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים.

דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את מסמך עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, המהווה תשתית לממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, בהתאם לעקרונות באזל והנחיות בנק ישראל. במסמך מוגדרים התהליכים היסודיים של ניהול הסיכונים בחלוקה לקווי הגנה, הסמכות והאחריות של האורגנים השונים ברמת הדירקטוריון, ההנהלה, חברי ההנהלה וראשי המערכים בבנק האחראים על סיכונים שבתחומי פעילותם, גופי ניהול הסיכונים ובקרת ניהול סיכונים והביקורת הפנימית. מסמך זה משמש מצע מחייב עבור קבוצת הבנק הבינלאומי והבנק בכללה בכל הנוגע לתפיסת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון, מסמכי המדיניות הרלוונטיים ונהלי היחידות השונות.

תרבות ניהול הסיכונים ותפיסת ניהול הסיכונים של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ומכתיבה יישום תהליכי יסוד של ניהול סיכונים בעלי יחסי גומלין הדוקים ביניהם, כמפורט להלן, אשר שותפים להם הדירקטוריון, ההנהלה, יחידות עסקיות ויחידות שאינן עסקיות בבנק. תהליכי הליבה המפורטים להלן מהווים בסיס למכלול משימות ניהול הסיכונים בבנק, על בסיס מדיניות קבוצתית:

- הערכה עצמית של הלימות / נאותות הון הבנק על בסיס הערכת היכולת של הבנק ליטול ולנהל סיכונים אל מול מקורות ההון הזמינים של הבנק.
- גיבוש התיאבון לסיכון והקצאת מגבלות חשיפה לסיכונים.
- קביעת יעדי ההון ותכנון ההון.
- קביעת מדיניות לניהול הסיכון.
- יישום של המדיניות לניהול הסיכון.

הבנק מנהל את הסיכונים תוך חתירה לפרואקטיביות ויזומה אל מול החשיפה לסיכון ולא רק בתגובה להתממשות סיכונים בלבד. הבנק מקיים תהליכים מתמשכים של זיהוי, הערכה, תיעוד וניטור של הסיכונים המהותיים אליהם הוא חשוף על מנת להבטיח כל העת כי הסיכונים המהותיים מולם קיימת חשיפה מזוהים ומנוהלים בצורה אפקטיבית. הבנק רואה בממשל התאגידי אבן יסוד בהערכת הנאותות ההונית שלו. השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון, וועדות מטעמו, ההנהלה וועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים, כמפורט להלן:

התייחסות הדירקטוריון לסוגיות ניהול הסיכונים

- א. דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק המשולבת באסטרטגיה של הקבוצה.
- ב. דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ומדיניות ניהול הסיכונים בתחומי הסיכון המהותיים השונים, הכוללות, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקורות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים. במסגרת זאת, מתאים הדירקטוריון את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים, לשינויים ולתמורות בשווקים הפיננסיים ולסביבת הפעילות של הבנק.
- ג. דירקטוריון הבנק מאשר פעילויות חדשות ומוצרים חדשים מהותיים העלולים ליצור חשיפות חדשות, תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכונים הפעילות.
- ד. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המתכנסת לפחות ארבע פעמים בשנה. הוועדה מקבלת דיווח על חשיפות הבנק לסיכונים השונים וכן על עמידת הבנק והקבוצה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף, הוועדה מבצעת בחינה של נאותות ואפקטיביות מערך ניהול ובקרת הסיכונים בבנק.
- ה. אחת לרבעון מתקיים דיון בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך הסיכונים הכולל של הבנק.
- ו. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת גם ועדת אשראי המתכנסת מספר פעמים בשנה.
- ז. לפחות שש פעמים בשנה מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון. ועדת הביקורת מפקחת על פעילות הביקורת הפנימית של הבנק לרבות המלצה לדירקטוריון לגבי: מינוי מבקר פנימי וקביעת שכרו, אישור כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי, תכנית העבודה של הביקורת הפנימית. הוועדה מבצעת מעקב אחר יישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ודנה בדוחות ביקורת מהותיים ובדיווחים אחרים של המבקר הפנימי. הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ודנה בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ושל גופים רגולטוריים. כמו כן, הוועדה, בשבתה גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, דנה בדוחות הכספיים ובליקויים במערכי הדיווח החשבונאיים ומגישה את המלצותיה בדיון לדירקטוריון, לאחר שדנה וגיבשה המלצה בכל אלה: ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של הבנק; הערכות שווי (אם וככל שקיימות), לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהם נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

התייחסות ההנהלה לסוגיות ניהול הסיכונים

- א. ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה, מנהלת מטה הביקורת, מנהלת הסיכונים הראשית, מנהל אגף משאבי אנוש ומנהל היחידה לניהול פיננסי, בהתאם לצורך, מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבותיה נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.
- ב. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך הסיכונים הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק למכלול הסיכונים בפניהם עומד הבנק שעיקרם: סיכונים פיננסיים, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וסיכונים ציות, סיכון חוצה גבולות, אכיפה פנימית בדיני ניע ואיסור הלבנת הון. כמו כן, ניתנת התייחסות לתיאבון הסיכון של הבנק, תוצאות הרצת תרחישי הקיצון ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון, התייחסות לתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכת דרגות הסיכון, וסטטוס תיקוף מודלים.
- צוות ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסיים בכניסה לפעילויות חדשות, ובהתפתחות תיק הנוסטרו.
- ג. צוות חזילות בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן כ- 5 פעמים בשבוע בנושאי חזילות וסיכונים שוק.
- ד. צוות פיננסי בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.
- ה. צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לווים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים של עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי.

וניהול סיכונים האשראי של הבנק וחובות פגומים.

ו. פורום סיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות בראשות מנהלת הסיכונים הראשית דן בנושאים אלו אחת לרבעון.

מנהלת הסיכונים הראשית משתתפת בפורום ניהול סיכונים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים הקבוצתי הראשי במסגרתו מובאים לדיון דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.

ז. התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית (ICAAP) מתבצע באמצעות צוות בראשות מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. במסגרת התהליך מיושמות ההוראות כחלק מקידום ושיפור מערך ניהול הסיכונים הכולל של הבנק.

ח. הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ט. הנהלת הבנק ממשיכה לשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת על חשיפת הבנק לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפישת ניהול הסיכונים הקבוצתית בבנק.

טבלה 2: מבנה ההון- הרכב ההון הפיקוחי

ליום 31 בדצמבר					
2014					
2015					
הפנייה למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים					
1		375.3		375.3	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.
2		727.8	(0.8)	790.6	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.
3		11.4	(2.6)	(0.3)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.
4		-	-	-	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראת ניהול בנקאי תקין 299].
		-	-	-	הזרמות הון קיימות מהמגזר הציבורי שיוכרו עד ליום 1.1.2018
5		-	-	-	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).
6		1,114.5	(3.4)	1,165.6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים (סיכום שורות 1-4).
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים					
7		-	-	-	התאמות יציבותיות להערכות שווי [בהתאם לסעיפים 698-701 בהתאם למסמך "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (דצמבר 2008) תוך הבאה בחשבון של ההנחיות בהתאם למסמך "הנחיות לפיקוח להערכת הנוהג בתאגידים בנקאיים לקביעת שווי הוגן של מכשירים כספיים", פרסום ועדת באזל באפריל 2009.
8		-	-	-	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי.
9		-	-	-	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.
10		-	-	-	מיסים נדחים לקבל שמימוש מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי [בהתאם לסעיף 5.ב. בהוראה 202], למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (temporary differences).
11		-	-	-	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן.
12		-	-	-	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים.
13		-	-	-	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח.
14	8	0.4	0.3	-	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.
15		-	-	-	נכסים נטו בגין תוכניות להטבה מוגדרות, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיוסלקו אם הנכס יתפרך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
16		-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים).
17		-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים.
18		-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1) [בהתאם לטיפול הנוהג במסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית, דצמבר 2010.
19		-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
20		-	-	-	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
21		-	-	-	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1.

*כפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

הרכב ההון הפיקוחי- המשך 1

ליום 31 בדצמבר					
2014		2015			
הפנייה למאזן הפיקוח	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	
					הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים (המשך)
		-	-		22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.
		-	-		23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים
		-	-		24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
		-	-		25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
		-	-		26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
		-	-		א26 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
		-	-		ב26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.
		-	-		ג26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26 א. ו-26 ב.
		-	-		27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים.
		0.4	-	0.3	28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1 (סיכום שורות 22-7, 26, 27).
	-	1,114.1	(3.4)	1,165.3	29 הון עצמי רובד 1 (סכום שורה 6 פחות הסכום בשורה 28)
					הון רובד 1 נוסף: מכשירים
		-	-		30 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו.
		-	-		31 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
		-	-		32 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
		-	-		33 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.
		-	-		34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'.
		-	-		35 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף.
	-	-	-	-	36 הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים (סכום שורות 30, 33-34).
					הון רובד 1 נוסף: ניכויים
		-	-		37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).
		-	-		38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף.
		-	-		39 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
		-	-		40 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
		-	-		41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
		-	-		א41 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים [השפעה נטו של ניכוי השקעות שאינן במניות רגילות בהתאם להוראה 202 לעומת הטיפול בהתאם למסמך באזל III].
		-	-		ב41 מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41 א.
		-	-		ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
		-	-		42 ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים.
		-	-		43 סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף (סכום שורות 41-37, 42).
		-	-		44 הון רובד 1 נוסף (סכום שורה 36 פחות הסכום בשורה 43).
	-	1,114.1	(3.4)	1,165.3	א5 הון רובד 1 (הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף, המחושב על ידי סיכום שורות 29 ו-44).

*כפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

הרכב ההון הפיקוחי- המשך הרכב ההון הפיקוחי- המשך 2

ליום 31 בדצמבר					
2014		2015			
הפנייה למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	
הון רובד 2: מכשירים והפרשות					
46		2.5	2.5	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.	
47	6	407.6	291.4	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	
48		-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.	
49		-	-	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.	
50	5	117.2	111.0	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.	
51		527.3	404.9	הון רובד 2 לפני ניכויים (סכום שורות 43-45).	
הון רובד 2: ניכויים					
52		-	-	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים).	
53		-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים.	
54		-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי [בהתאם לטיפול הנהוג במסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית, דצמבר 2010.	
55		-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.	
56		-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	
56א		-	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.	
56ב		-	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 56א.	
57		-	-	סך כל הניכויים להון רובד 2 (סכום שורות 52-56).	
58		527.3	404.9	הון רובד 2 (המחושב לפי סכום שורה 51 פחות הסכום בשורה 57).	
59	-	1,641.4	(3.4)	1,570.2	סך ההון (הון רובד 1 והון רובד 2, המחושב לפי סכום שורות 45, 58).
60		11,618.0	11,854.2	סך נכסי סיכון משוקללים.	

*כפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

הרכב ההון הפיקוחי- המשך הרכב ההון הפיקוחי- המשך 3

ליום 31 בדצמבר				
2014		2015		
הפנייה למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה	סכומים שלא נוכחו מההון *	יתרה
יחסי הון וכריות לשימור הון				
61		9.59%	9.83%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
62		9.59%	9.83%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
63		14.13%	13.25%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
64			-	לא רלבנטי.
65			-	לא רלבנטי.
66			-	לא רלבנטי.
67			-	לא רלבנטי.
68			-	לא רלבנטי.
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
69		9.00%	9.02%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. **
70				יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
71		12.50%	12.52%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. **
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72		-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 18, 39, 54).
73		-	-	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 19, 23).
74		-	-	זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מיסים נדחים לשלם, לא דווחו בשורות 20, 24)
75	7	85.4	87.7	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 21, 25).
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76		117.2	111.0	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.
77		130.9	134.5	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.
78				הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה.
79				התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים.
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
80		-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
81		-	-	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה.
82		-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
83		-	-	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה.
84		428.5	374.9	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
85		20.9	83.5	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.

*כפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

** יחס הון עצמי רובד 1 והכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הוא 9.0%-12.5% בהתאמה, ליחס זה החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה על פני שמונה רבעונים עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך יחס ההון עצמי רובד 1 המזערי שידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017 לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.02%-12.52%.

גילוי להתאמות הנדרשות בין המאזן בדוחות הכספיים ובין רכיבי ההון הפיקוחי

נכסים	ליום 31 בדצמבר		הפנייה לרכיבי ההון הפיקוחי
	2015	***2014	
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,196.4	3,356.2	
נירות ערך (*)	1,809.0	1,821.4	
אשראי לציבור	11,921.1	11,489.2	
הפרשה להפסדי אשראי *	(129.7)	(142.1)	
* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2	(104.2)	(100.6)	5
אשראי לציבור נטו	11,791.4	11,347.1	
אשראי לממשלה	51.5	37.0	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10.2	29.8	
נכסים אחרים *	313.5	294.6	
* מזה נכס מס דחה	87.7	85.4	7
* מזה נכסים אחרים נוספים	225.8	199.3	
סך כל הנכסים	19,172.0	16,886.1	
התחייבויות והון			
פקדונות הציבור	15,454.3	13,072.7	
פקדונות מבנקים	185.2	201.5	
פקדונות הממשלה	233.0	290.0	
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים*	665.9	777.1	6
* מזה: אינם כשירים כהון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר	291.4	407.6	6
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים**	31.6	50.2	
** מזה: בגין סיכון האשראי העצמי	0.3	0.4	8
התחייבויות אחרות***	1,437.3	1,377.6	
*** מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (חוץ מאזני)	6.8	14.0	5
סך כל התחייבויות	18,007.3	15,769.1	
הון המיוחס לבעלי המניות הבנק*	1,164.7	1,117.0	
* מזה: הון מניות רגילות**	377.8	377.8	
** מזה: הון מניות רגילות ופרמיה על מניות רגילות	375.3	375.3	1
** מזה הון מניות בכורה צוברות ומשתתפות שאינן משתתפות ברובד 1	2.5	2.5	4
* מזה: עודפים	789.8	727.8	2
* מזה: רווח אחר כולל מצטבר	(2.9)	11.4	3
סך כל ההון העצמי	1,164.7	1,117.0	
סך כל ההתחייבויות וההון	19,172.0	16,886.1	

***ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

מידע נוסף - דו"ח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי, לרבות שינויים בהון העצמי רובד, הון רובד 1, והון רובד 2.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

1. שינוי בהון עצמי רובד 1	
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2014	1,104.7
שינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק	57.5
שינוי בהבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1	
שינוי במניות בכורה שלא הוכרו כהון רובד 1	-
שינוי ביישום הוראות מעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים	3.4
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	1,165.6
שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים :	
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014	0.4
שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	(0.1)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2015	0.3
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	1,165.3
2. שינוי בהון רובד 2	
סך הון רובד 2, לפני ניכויים ליום 31 בדצמבר 2014	527.3
שינוי בהון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	(116.2)
שינוי בהון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	(6.2)
סך הון רובד 2, לפני ניכויים ליום 31 בדצמבר 2015	404.9
שינוי בניכויים:	
שינוי בסך הכל ניכויים - הון רובד 2	-
סך הכל הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2015	404.9

טבלה 3: הלימות ההון

במסגרת הטמעת הנדבך השני של באזל בבנק מהווה תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) את הבסיס לקביעת יעד ההון המינימאלי של הבנק.

תהליך ה-ICAAP מתבצע בהתאם לפרקטיקה בינלאומית מקובלת ובהתאם למסגרת העבודה של באזל והנחיות בנק ישראל. במסגרתו מאותגרת הקצאת ההון הרגולטורית בנדבך הראשון ומוקצות כריות הון ייעודיות נוספות במידת הצורך. המסמך מטמיע מתודולוגיית אמידת הסיכונים השונים, הערכת הנאותות ההונית והניהול השוטף של ההון. הוא מכיל עדכונים ושינויים שהתבצעו במהלך השנים בעקבות תהליכי שיפור פנימיים, בעקבות דו שיח מתמשך של החברה האם עם בנק ישראל (לרבות תהליך ה-SREP), תהליכי שיפור ניהול סיכונים פנימיים, עדכוני בנק ישראל ועדכונים בינלאומיים שונים.

בקביעת יעד ההון נבחנים ממצאי התהליך המהווים את היקף ההון הנדרש בראיית הבנק אל מול פרופיל הסיכון שלו למועד הדוח ובראייה צופה פני עתיד בהתבסס על היעדים העסקיים של הבנק והצמיחה המתוכננת ותחת תרחישי קיצון הוליסטיים.

מידע נוסף - דיון בתכנון ההון במסגרת הדיון הכללי בתכנון האסטרטגי של הנהלה

לבנק תכנית אסטרטגית תלת שנתית לשנים 2014-2018, אשר אושרה בדירקטוריון במהלך חודש מאי 2014. התוכנית האסטרטגית מתורגמת לתוכנית העבודה וכנגזרת ממנה נבנה תכנון ההון התלת שנתי. טרם אישור תכנון ההון, מתבצע תהליך של בחינת העמידה ביעדי ההון במצב עסקים רגיל ותחת תרחישי קיצון.

יישום הנדבך השני של באזל כולל ביצוע תהליך ה-ICAAP כאשר אחד מתוצריו המרכזיים הינו קביעת יעדי ההון במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון. יעדי ההון נקבעים להון עצמי רובד 1 ולהון הכולל. יעדי ההון הינם, לכל הפחות, היעדים הרגולטוריים (9% הון עצמי רובד 1, 12.5% הון כולל).

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 ביוני 2014 נקבעו יעדי ההון המינימאליים כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל נקבע הדרגתית והוא לא יפחת מ-12.5%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9%.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

א. דרישות ההון

סוג החשיפה	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2014	
	נכסי סיכון	ההון 12.51% (3)	נכסי סיכון	ההון 12.5% (1)
במליוני ₪				
ריבונות	56.1	7.0	67.2	8.4
יישויות סקטור ציבורי	134.8	16.9	151.7	19.0
תאגידים בנקאיים	453.9	56.8	286.7	35.8
תאגידים	2,123.2	265.6	2,275.8	284.5
בביטחון נדל"ן מסחרי	53.7	6.7	117.2	14.7
קמעונאים ליחידים	6,490.5	812.0	6,173.5	771.7
עסקים קטנים	1,029.5	128.8	963.6	120.5 (1)
בגין משכנתאות לדיור	57.6	7.2	66.8	8.4
נכסים אחרים	354.2	44.3	353.7	44.2 (1)
סיכון אשראי בגין CVA	8.2	1.0	14.3	1.8
סך הכל בגין סיכונים אשראי	10,761.7	1,346.3	10,470.5	1,309.0
סיכונים שוק	47.5	5.9	57.5	7.2
סיכון תפעולי	1,045.0	130.6	1,090.0	136.2
סך כל נכסי הסיכון	11,854.2	1,482.8	11,618.0	1,452.4

הערות לטבלה דלעיל ראה בעמוד 21

ב. הון והלימות ההון

31 בדצמבר		
(1),(2)	2014	2015
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
	1,114.1	1,165.3
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
	527.3	404.9
הון רובד 2, לאחר ניכויים		
סך הכל הון כולל	1,641.4	1,570.2
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
	10,470.5	10,761.7
סיכון אשראי		
	57.5	47.5
סיכונים שוק		
	1,090.0	1,045.0
סיכון תפעולי		
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	11,618.0	11,854.2
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
(2)	9.59%	9.83%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		
(2)	14.13%	13.25%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון		
(3)	9.00% (4)	9.02%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		
(3)	12.50% (4)	12.52%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		

הערות לטבלה זו ראה בעמוד הבא

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2014	2015	(1),(2)
1. הון עצמי רובד 1		
1,117.0	1,164.7	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2.5)	(2.5)	מניות בכורה צוברות ומשתתפות שלא הוכרו כהון רובד 1
-	3.4	יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובד
(2.5)	0.9	סך ההבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
1,114.5	1,165.6	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(0.4)	(0.3)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(0.4)	(0.3)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
1,114.1	1,165.3	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
410.1	293.9	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
117.2	111.0	הון רובד 2: הפרשות לפני ניכויים
527.3	404.9	סך הכל רובד 2
1,641.4	1,570.2	

(1) הוצג מחדש בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בנושא חובות בעייתיים מובטחים בערבות מדינה.
 (2) ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015
 (3) דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% יחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015.
 (4) לרבות דרישת הון בשיעור המבטאת 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס הון ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.02% ו-12.52%, בהתאמה.

הערה:
 התאמות פיקוחיות וניכויים – בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

מידע נוסף על הלימות הון שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

נכסים משוקללים בסיכון המתייחסים לפעילויות העסקיות * ולסיכונים הקשורים

יתרות ליום 31 בדצמבר 2015

סך הפעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	סך סיכון אשראי
10,761.7	919.9	3.6	961.8	624.5	1,709.4	15.9	6,526.6	סיכון סליקה
-	-							סיכון שוק
47.5	47.5		85.9	68.0	159.0	1.5	620.9	סיכון תפעולי
1,045.0	109.7							סך הכל
11,854.2	1,077.1	3.6	1,047.7	692.5	1,868.4	17.4	7,147.5	

* מתייחס למגזרי פעילות פיקוחיים כהגדרתם בהוראות חוזר בנק ישראל מיום 3 בנובמבר 2014.

דוח תזרים בנכסי סיכון במהלך שנת 2015

שינויים בחשיפות אשראי לפני הפחתות בכל משקל סיכון

שינוי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סוג החשיפה	שינויים בחשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
במיליוני ש"ח									
ריבונות	1,485.6	1,541.1	(55.5)	-	-	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	(112.7)	-	-	-	(112.7)	-	-	-	-
תאגידים בנקאיים	376.7	-	69.0	-	307.7	-	-	-	-
חברות נ"ע	-	-	-	-	-	-	-	-	-
תאגידים	(392.2)	-	-	-	-	-	(372.7)	(19.5)	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	(60.4)	-	-	-	-	-	(60.4)	-	-
קמעונאים ליחידים	602.5	-	-	-	-	604.2	1.9	(3.6)	-
עסקים קטנים	105.8	-	-	-	-	109.2	14.4	(17.8)	-
בגין משכנתאות לדיור	(16.4)	-	-	(9.6)	-	(4.1)	(2.6)	(0.1)	-
נכסים אחרים	31.0	33.9	-	-	-	-	(5.1)	-	2.2
סך הכל	2,019.9	1,575.0	13.5	(9.6)	195.0	709.3	(424.5)	(41.0)	2.2

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת בטחונות

שינויים בחשיפות אשראי לאחר הפחתות בכל משקל סיכון

שינוי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סוג החשיפה	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
במיליוני ש"ח									
ריבונות	1,444.7	1,500.2	(55.5)	-	-	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	(33.4)	-	-	-	(33.4)	-	-	-	-
תאגידים בנקאיים	375.5	-	69.0	-	306.5	-	-	-	-
תאגידים	(355.0)	-	-	-	-	-	(335.2)	(19.8)	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	(58.0)	-	-	-	-	-	(58.0)	-	-
קמעונאים ליחידים	604.3	-	-	-	-	606.5	1.4	(3.6)	-
עסקים קטנים	115.4	-	-	-	-	115.7	14.6	(14.9)	-
בגין משכנתאות לדיור	(16.3)	-	-	(9.5)	-	(4.1)	(2.6)	(0.1)	-
נכסים אחרים	31.0	33.9	-	-	-	-	(5.1)	-	2.2
סך הכל	2,108.2	1,534.1	13.5	(9.5)	273.1	718.1	(384.9)	(38.4)	2.2

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת בטחונות

טבלה 3א: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
19,172.0	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
19.3	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
1,053.1	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
104.1	התאמות אחרות
20,348.5	חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה 3ב: יחס המינוף

ליום 31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
	חשיפות מאזניות
19,265.9	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)
-	(סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
19,265.9	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
	חשיפות בגין נגזרים
10.2	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)
19.3	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	גילום (gross-up) בטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	(קזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
29.5	סך חשיפות בגין נגזרים
	חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
5,333.0	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(4,279.9)	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
1,053.1	פריטים חוץ מאזניים
	הון וסך החשיפות
1,165.3	הון רובד 1
20,348.5	סך החשיפות
5.73%	יחס מינוף
5.00%	יחס המינוף המינימאלי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

טבלה 4: סיכון אשראי – דרישות גילוי כלליות לכל התאגידים הבנקאיים

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי. כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות החשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון אשראי, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 311. במסגרת יישום הוראות באזל, מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים אשראי.

מדיניות האשראי נועדה להבטיח קיומם של תהליכים אפקטיביים לשמירה על איכות תיק האשראי, מחזור, שינוי תנאיו והגדלתו באופן מבוקר ומדוד, בהתבסס על הסביבה העסקית – כלכלית, התיאבון הנמוך לסיכון, רמת השליטה והבקרה של הבנק בתחומי פעילות הענף/הלקוח וכן למתן מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, ניטור, דיווח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכון האשראי.

הבנק מפעיל מנגנונים ובלמים לבצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות המנהלות את האשראי.

החל משנת 2015 היחידה לניהול סיכונים הראשית מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים העסקיים האחראיים על מתן האשראי לבנק. מסמך מדיניות האשראי שהינו תוצר של גיבוש מדיניות זו, נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון שלו ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה. מדיניות האשראי של הבנק נגזרת מהמדיניות הקבוצתית תוך שמירה על מאפייניו הייחודיים של הבנק.

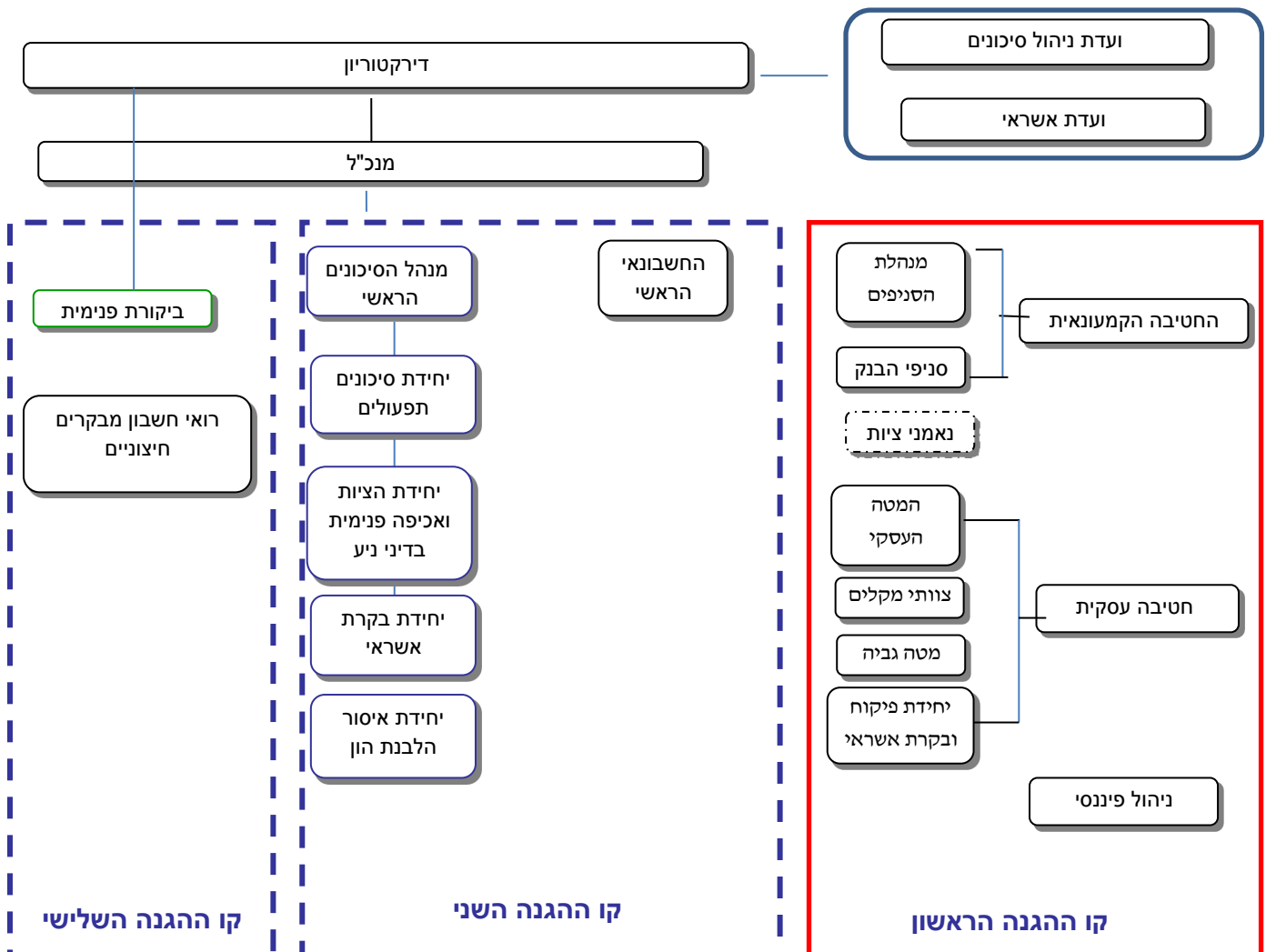
הקווים המנחים במדיניות האשראי של הבנק

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון והגדרת תחומי פעילות בהם לא יעניק הבנק אשראי במידה שרמת הסיכון הטמונה בו גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליו אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל ממנו גבוהה.

כחלק מאסטרטגיה זו מיישם הבנק מספר עקרונות:

- פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק ומגזרי הפעילות העסקיים השונים.
- בחינת קריטריונים לאישור אשראי הכוללים בין היתר: בחינת כושר ההחזר של הלקוח, בחינה שוטפת של מאפייני הפעילות העסקית של הלקוח, בדיקת תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, ניתוח המגזר הענפי בו הוא פועל וניתוח פרמטרים נוספים להם השלכה על איתנותו הפיננסית כגון: תלות גבוהה של הלקוח בלקוחותיו, בספקים שלו וכיו"ב.
- שמירה על מתן אשראי בתנאי שוק תוך שמירה על הלימה בין המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות לבין רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את שיעור ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל, לרבות קביעת רף מינימום לשיעור זה. רמת המרווחים משקפת גם את הקצאת ההון הנדרשת בשל מתן האשראי.
- אי תלות וניגוד עניינים ואנשים קשורים. בהתאם למדיניות האשראי עסקאות אשראי עם אנשים קשורים תובאנה לוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר אישורן בוועדות האשראי המתאימות. הבקשות מוגשות לוועדה בצורה שיטתית ומסודרת הכוללת נתוני השוואה על מנת לאפשר לוועדה לבחון את הוגנות תנאי העסקה והיעדר העדפה ביחס ללקוחות אחרים (תנאי שוק).
- קביעת מגבלות פנימיות לשמירה על חשיפת האשראי במסגרת הרמה שקבע הבנק כך שיוכל לפקח על עמידה ביעדי סיכון האשראי שנקבעו.
- שמירה על הנאותות ההונית של הבנק בהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.
- שמירה על רמת ריכוזיות אשראי סבירה באמצעות קביעת מגבלות אשראי לקבוצות לווים בודדות, מגזרי פעילות בקבוצות הלווים, היקף האשראי הכולל של קבוצות הלווים הגדולות ביחס לתיק האשראי וכו'.

תרשים מבנה ארגוני של מערך מתן האשראי והבקרה (קווי הגנה).



מערך הבקרה הפנימית באשראי – קווי הגנה

מערך הבקרה הפנימית מורכב משלושה נדבכים עיקריים (קווי הגנה):
מערך יוצרי הסיכונים שמהווה גם את קו ההגנה הראשון - החטיבה הקמעונאית ומערך הסניפים והחטיבה העסקית על מחלקותיהן והעסקיות, בין היתר, מנהלת הסניפים והמטה העסקי, ומחלקת תפעול פיקוח ובקרת אשראי. בקו הגנה זה נכלל גם מנהל הנוסטרו ביחידה לניהול הפיננסי.
קו ההגנה השני כולל את מנהלת הסיכונים ואת תחום בקרת האשראי הכפוף לה וכן יחידות דווח על פי כללי באזל בחטיבת החשבונאי הראשי.
קו ההגנה השלישי כולל את מערך הביקורת הפנימית הבלתי תלויה, הכפופה ישירות לדירקטוריון, ואת כל גופי הביקורת החיצוניים.

מערך ניהול סיכונים האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקמעונאית ובחטיבה העיסקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח המתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.

בחטיבה הקמעונאית מנוהל סיכון האשראי במנהלת הסניפים בהנהלה הראשית ובסניפים, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישורי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עיסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי הגורמים המרכזיים הבאים:

יחידות לבקרה עסקית

בבנק פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות.

היחידה לניתוח פיננסי ומידע עיסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית. היחידה בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים.

היחידה לבקרת אשראי

היחידה לבקרת אשראי, כפופה למנהלת הסיכונים הראשית ואחראית על בקרת סיכונים האשראי של לווים ספציפיים, על פי מדגם מבוסס סיכון מתיק האשראי של הבנק, על פי עקרון 14 לנוהל בנקאי תקין 311 ("ניהול סיכונים אשראי").

- היחידה מבצעת בקרה על אגרות החוב בתיק הנוסטרו, בהם הדירוג ירד לראשונה מתחת לדירוג המותר לפי נהלי הבנק ("חריגה פאסיבית"),

- כחלק מביצוע בקרת האשראי, מבצעת בדיקה של תקינות תהליך אישור האשראי בחשבונות הנבדקים ואת קיום אישור הסמכות המתאימה לויתורים והקלות. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי בסמכות המנכ"ל ובוועדת האשראי של הדירקטוריון.

- היחידה עוסקת בניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי מעל 25 מיליון ש"ח ללווה או לקבוצת לווים, זאת, כחלק מיישום הוראת נוהל בנקאי תקין 311. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי (מסמכות מנהל חטיבה ומעלה), בודק ומעריך את סיכונים האשראי בכל הבקשות הנדונות, ובמידת הצורך מחווה את דעתו בדיוני הוועדות. פעילות היחידה אינטגרלית לתהליך קבלת ההחלטות העסקי בגין האשראי הניתן ועמדתה נבחנת כחלק מהתהליך ולא בדיעבד. בנוסף, מבצעת היחידה הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

- הבנק אימץ מודל פנימי אובייקטיבי של החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוחות הקמעונאים ואת המודלים של החברה אם לדרוג הלקוחות העסקיים. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלווה (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים, נתונים נוספים וכיו"ב). על מנת להדק את הקשר שבין דירוג הסיכונים של הלקוח והתשואה הנובעת מפעילות, קבע הבנק רף תשואה מינימלית לכל דרגת סיכון.
- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכונים האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה - מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי של הלקוח.
- בנוסף, מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר מסייעת לתהליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.
- לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שוויים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכונים אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.
- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי.
- בנוסף, בוחן הבנק תדיר עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות הריכוזיות: לווא/קבוצת לוויים או חשיפה לענפי משק.

פיקוח ובקרה

- כל חביונות לקוחות הבנק, לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזות במערכת האובליגו באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.
- מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים, בחטיבה הקמעונאית ובחטיבה העסקית, באמצעות דוחות "יעודיים" ממערכות התפעול בהם מפורטים כל חביונות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח.
- במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים בהתאם לנהלי הבנק.

דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

ההנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת ניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתיכים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהול במסגרת "מסמך הסיכונים" הרבעוני כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת ניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום התממשות סיכונים אשראי (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכונים אשראי עם כמה סיכונים אחרים בו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

- במסגרת מדיניות האשראי, לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן שעבודם ושיעורי ההישענות עליהם.
- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויים של הבטחונות ואופי האשראי אותו הם מבטיחים תוך התחשבות במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטחונות ולמעקב אחר השינויים בהם ובשוויים.
- סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, כלי רכב, ציוד, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, על מנת לשמור על פזור בטחונות נאות.
- מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחונות, על נזילותם ועל מהירות מימוש הבטחונות בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף הוגדר כאשראי שניתן לעסקאות לרכישת אמצעי שליטה בהן שיעור המימון גבוה מהמקובל בבנק בתחום זה. לאור הוראת בנק ישראל 327 החדשה אשר חלה מיום 1 בינואר 2016, הבנק משנה ומתאים את הגדרת מימון ממונף בהתאם להגדרות בנק ישראל. נוכח התנודתיות בשוק ההון, הבנק נוקט משנה זהירות במתן אשראי זה, ובעת מתן אשראי נערכות בדיקות מקיפות ביחס לרמת המינוף בעסקה ולכושר ההחזר הנובע מניירות הערך המשועבדים. סך כל החשיפה המאזנית בגין עסקאות בגין אשראי לרכישת אמצעי שליטה ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם בכ-26 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 34 מיליון ש"ח). אין חשיפה חוץ מאזנית למימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2015 וליום 31 בדצמבר 2014. בשנים 2015 ו-2014 לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בגין מימון ממונף.

ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי הכלול בסיכון האשראי הוא למשל, ירידה בערך הביטחונות או הרעה במצב הפיננסי של הלווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן קיימת אפשרות לסיכון מוניטין, כתוצאה מייחוס קשר בין הבנק לבין הגורם למפגע סביבתי.

במחצית השנייה של 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. מובהר כי מצופה מתאגידים בנקאיים לקיים מערך ניהול סיכונים ביחס לסיכונים אלה שיכלול נהלים וכלים לזיהוי סיכונים אלה בעת מתן האשראי ולאורך חיי האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי, אושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי שתעודכן על פי הצורך. בגיבוש המדיניות נסמך הבנק על מדיניות החברה האם המטמיעה מדיניות קבוצתית ומסתייעת ביועצים חיצוניים.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2015, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור "יקרא" חוב שאינו מבצע"). כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011, מיישם הבנק, את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילות העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשוועד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בענפי המשק השונים, תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. הבנק משתמש בממוצע שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, (התאמות איכותיות). בהיעדר מידע סטטיסטי רחב הבנק משתמש במידע הסטטיסטי שנצבר בחברה האם באשר לממוצעי ההפסד הענפיים למעט במספר מועט של ענפים וענף פרטיים בכללם, בהם המידע הנצבר בבנק מייצג את אוכלוסיית החייבים בבנק באופן נאות. לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח או 0.5% לבנקים שהוגדרו מעוטי הפרשה, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפסד גדלים ככל שמעמיק הפיגור. כמו כן, על יתרת ההלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

סך כל חשיפות האשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

ליום 31 בדצמבר 2015				ליום 31 בדצמבר 2014			
יתרת		יתרת		יתרת		יתרת	
החשיפה	חשיפת	החשיפה	חשיפת	החשיפה	חשיפת	החשיפה	חשיפת
לפני	סיכון	לפני	סיכון	לפני	סיכון	לפני	סיכון
הפרשה	אשראי	הפרשה	אשראי	הפרשה	אשראי	הפרשה	אשראי
להפסדי	ברוטו	להפסדי	ברוטו	להפסדי	ברוטו	להפסדי	ברוטו
אשראי	ממוצעת (1)	אשראי	ממוצעת (1)	אשראי	ממוצעת (1)	אשראי	ממוצעת (1)
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
17,027.2		15,715.0		14,753.4		14,580.0	
1,792.9		1,885.0		1,806.8		1,375.0	
29.4		41.0		45.6		28.0	
5,334.0		5,526.0		5,604.6		5,276.0	
459.4		441.0		428.4		392.0	
24,642.9		23,608.0		22,638.8		21,651.0	
סה"כ חשיפת אשראי ברוטו							

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע החשיפות לתחילת השנה ולסופי הרבעונים.

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

התפלגות חשיפות לפי אזור גיאוגרפי – כל פעילות הבנק הינה בישראל בלבד.

יתרת חובות בעייתיים לפי מדינות זרות (1)

חלק א - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך

במסגרת המוצרים והשירותים הניתנים בבנק, מתקיימת פעילות פקטורינג ומימון מיוחד המשמשות כפלטפורמה להרחבת סל המוצרים והשירותים וכבסיס להרחבת פעילות האשראי בקרב הלקוחות הפעילים במגזר העסקי. עיקר חשיפת הבנק למדינות זרות הינה בגין פעילות זו המובטחת בביטוח אשראי בחברות ביטוח.

ליום 31 בדצמבר 2015							המדינה
חשיפה מאזנית (2)			חשיפה חוץ מאזנית (2),(3)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)			חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה
-	3.1	-	4.7	-	-	3.1	ספרד
-	2.9	-	1.4	-	-	2.9	איטליה
-	1.3	-	-	-	-	1.3	פורטוגל
-	0.4	-	1.4	-	-	0.4	אירלנד
-	46.6	-	23.0	-	3.9	46.6	הודו
-	74.0	-	16.9	-	1.3	74.0	בריטניה
0.1	122.4	-	63.6	-	3.5	122.5	אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות							
0.1	250.7	-	111.0	-	8.7	250.8	
-	67.9	-	30.3	-	4.7	67.9	סך החשיפות למדינות LDC
ליום 31 בדצמבר 2014							
חשיפה מאזנית (2)			חשיפה חוץ מאזנית (2),(3)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)			חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה
-	5.9	-	11.3	-	-	5.9	ספרד
-	2.5	-	4.0	-	-	2.5	איטליה
-	-	-	0.3	-	-	-	פורטוגל
-	0.5	-	2.3	-	-	0.5	אירלנד
-	0.1	-	-	-	-	0.1	יוון
-	79.0	-	12.3	-	0.2	79.0	בריטניה
-	34.6	-	27.1	-	5.5	34.6	ארצות הברית
0.1	106.2	-	147.7	-	7.7	106.3	אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות							
0.1	228.8	-	205.0	-	13.4	228.9	
-	12.9	-	37.4	-	-	12.9	סך החשיפות למדינות LDC

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים וניגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחובות פגומים מוסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 ** סווג מחדש

חלק ב – מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון לפי הנמוך.

בימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שכל אחת מהן הינה בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים בבנק או בין 15% לבין 20% מההון , לפי הנמוך.

חלק ג – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (2)*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015					
יוון	רומניה	פורטו ריקו	קפריסין	הונגריה	פורטוגל
0.1	-	2.2	-	-	-
(4.7)	1.2	(1.0)	(0.1)	(0.6)	-
4.6	2.7	1.5	0.4	1.0	1.3
-	-	-	-	-	-
-	3.9	2.7	0.3	0.4	1.3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014					
יוון					
-	סכום החשיפה בתחילת תקופה				
-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר				
0.1	חשיפות שהתווספו				
-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)				
0.1	סכום החשיפה בסוף תקופה				

* עיקר סיכון האשראי הינו אשראי פקטורינג המובטח בביטוח אשראי בחברות ביטוח.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים וניגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

התפלגות חשיפות לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי.

יתרות ליום 31 בדצמבר 2015

סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (1)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	
במיליוני ש"ח						סוג החשיפה
5,811.9	-	1.8	-	1,532.2	4,277.9	ריבונות
299.4	-	25.7	-	37.1	236.6	יישיות סקטור ציבורי
1,046.9	-	-	20.8	196.3	829.8	תאגידים בנקאיים
2,905.6	-	980.9	0.6	27.3	1,896.8	תאגידים
73.2	-	12.5	-	-	60.7	בביטחון נדל"ן מסחרי
12,109.8	-	3,990.5	7.9	-	8,111.4	קמעונאים ליחידים
1,847.0	-	322.6	0.1	-	1,524.3	עסקים קטנים
89.7	-	-	-	-	89.7	בגין משכנתאות לדיור
459.4	459.4	-	-	-	-	נכסים אחרים
24,642.9	459.4	5,334.0	29.4	1,792.9	17,027.2	סך הכל

יתרות ליום 31 בדצמבר 2014

סך הכל חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (1)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	
במיליוני ש"ח						סוג החשיפה
4,326.3	-	-	-	1,560.7	2,765.6	ריבונות
412.1	-	25.1	-	79.1	307.9	יישיות סקטור ציבורי
670.2	-	-	39.4	132.1	498.7	תאגידים בנקאיים
3,300.6	-	1,386.4	0.8	34.9	1,878.5	תאגידים
133.6	-	1.3	-	-	132.3	בביטחון נדל"ן מסחרי
11,513.2	-	3,889.3	5.1	-	7,618.8	קמעונאים ליחידים
1,748.3	-	302.5	0.3	-	1,445.5	עסקים קטנים*
106.1	-	-	-	-	106.1	בגין משכנתאות לדיור
428.4	428.4	-	-	-	-	נכסים אחרים*
22,638.8	428.4	5,604.6	45.6	1,806.8	14,753.4	סך הכל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגי עיקריים של חשיפת אשראי.

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

תקופה לפירעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	8,451.3	478.3	4,813.9	23.3	189.3	13,956.1
מעל שנה ועד חמש	4,480.9	594.6	181.6	3.6	-	5,260.7
מעל חמש שנים	4,001.7	720.0	338.5	2.5	-	5,062.7
ללא מועד פרעון	93.3	-	-	-	270.1	363.4
סכום כולל	17,027.2	1,792.9	5,334.0	29.4	459.4	24,642.9

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

תקופה לפירעון	הלוואות*	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים*	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	6,556.8	308.4	4,484.8	39.7	179.8	11,569.5
מעל שנה ועד חמש	4,257.7	293.6	789.0	2.9	-	5,343.2
מעל חמש שנים	3,799.3	1,204.8	330.8	3.0	-	5,337.9
ללא מועד פרעון	139.6	-	-	-	248.6	388.2
סכום כולל	14,753.4	1,806.8	5,604.6	45.6	428.4	22,638.8

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

חשיפות אשראי לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי:

איכות אשראי ופיגורים של חובות (1)

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים - מידע נוסף			בעייתיים (2)			פעילות לווים בישראל
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	
ציבורי - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	0.8	3.5	241.8	2.7	9.2	229.9
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	0.1	-	183.6	1.1	0.6	181.9
שרותים פיננסיים	-	0.1	68.2	1.8	0.3	66.1
מסחרי אחר	3.5	24.6	3,236.2	69.9	81.6	3,084.7
סך הכל מסחרי	4.4	28.2	3,729.8	75.5	91.7	3,562.6
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	209.2	0.3	1.8	207.1
אנשים פרטיים - אחר	5.5	17.8	7,982.1	23.5	60.8	7,897.8
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	9.9	46.0	11,921.1	99.3	154.3	11,667.5
בנקים בישראל	-	-	830.1	-	-	830.1
ממשלת ישראל	-	-	51.5	-	-	51.5
סך הכל פעילות בישראל	9.9	46.0	12,802.7	99.3	154.3	12,549.1

31 בדצמבר 2014*							פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		בעייתיים (2)					
בפיגור של 30 ימים או יותר (4)	בפיגור של 90 ימים ועד 89 ימים (5)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	ציבורי - מסחרי	
-	0.4	348.2	6.1	2.6	339.5	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.1	-	145.2	2.0	0.3	142.9	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
-	-	17.3	0.5	-	16.8	שרותים פיננסיים	
0.5	8.8	3,288.4	114.6	62.1	3,111.7	מסחרי אחר	
0.6	9.2	3,799.1	123.2	65.0	3,610.9	סך הכל מסחרי	
-	-	196.1	0.9	0.8	194.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
1.0	12.8	7,494.0	34.9	40.4	7,418.7	אנשים פרטיים - אחר	
1.6	22.0	11,489.2	159.0	106.2	11,224.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	498.7	-	-	498.7	בנקים בישראל	
-	-	37.0	-	-	37.0	ממשלת ישראל	
1.6	22.0	12,024.9	159.0	106.2	11,759.7	סך הכל פעילות בישראל	

* הוצג מחדש בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. כל החובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2015

סיכון אשראי כולל (1)										חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)						הפסדי אשראי (4)					
דירוג ביצוע										מזה:						הוצאות					
סך הכל										אשראי (5) בעייתי (6)						סך הכל					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי (6) פגום					
אשראי (5) בעייתי (6)										סך הכל						חובות (2) בעייתי					

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 12,802.7 מיליון ש"ח, 1,804.9 מיליון ש"ח, 10.2 מיליון ש"ח, 5,128.7 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ליום 31 בדצמבר 2014 (*),(**)

סיכון אשראי כולל (1)							חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)			
מזה:							הפסדי אשראי (4)			
דירוג ביצוע							הוצאות בגין הפסדי	מחיקות חשבונאיות להפסדי	יתרת הפרשה	
סך הכל	אשראי (5) בעייתי (6)	סך הכל	חובות (2)	בעייתי (6) פגום	אשראי	נטו				
ציבור - מסחרי										
150.9	108.7	11.3	150.9	129.3	11.3	8.0	(0.2)	(1.0)	4.0	חקלאות
27.5	27.4	-	27.2	26.1	-	-	-	0.1	0.1	כרייה וחציבה
1,050.5	906.4	48.3	1,024.0	770.5	48.3	33.6	5.4	(0.7)	30.8	תעשייה
879.2	796.9	39.0	870.0	348.2	39.0	7.3	(1.8)	0.7	16.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
154.8	146.2	2.3	149.8	145.2	2.3	2.0	(1.3)	(0.3)	0.5	בינוי ונדל"ן - נדל"ן
175.7	162.7	1.6	105.8	93.1	1.6	1.6	0.8	0.3	0.6	אספקת חשמל ומים
1,297.7	1,126.3	66.3	1,297.7	1,098.7	66.3	38.6	15.4	7.6	20.8	מסחר
240.3	162.9	32.0	240.2	206.2	32.0	26.4	7.6	0.4	7.9	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
156.8	125.5	12.8	153.1	128.9	9.0	2.5	1.7	(0.3)	3.0	תחבורה ואחסנה
239.6	219.3	12.2	239.4	137.5	12.2	4.9	(0.9)	0.8	1.1	מידע ותקשורת
21.5	16.0	0.5	21.5	17.3	0.5	0.5	-	0.1	0.2	שירותים פיננסיים
343.4	281.5	7.9	338.2	228.4	7.9	5.5	2.2	1.7	3.2	שירותים עסקיים אחרים
547.8	507.5	8.3	547.8	469.7	8.3	4.5	3.0	2.0	1.8	שירותים ציבוריים וקהילתיים
5,285.7	4,587.3	242.5	5,165.6	3,799.1	242.5	135.4	31.9	11.4	90.1	סך הכל מסחרי
196.1	167.3	1.7	196.1	196.1	1.7	0.9	(0.6)	(0.3)	0.6	אנשים פרטיים
11,381.3	10,464.7	79.0	11,376.1	7,494.0	79.0	35.3	28.9	4.3	68.9	הלוואות לדיור
16,863.1	15,219.3	323.2	16,737.8	11,489.2	319.4	171.6	60.2	15.4	159.6	אנשים פרטיים - אחר
675.9	675.9	-	498.7	498.7	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1,598.5	1,598.5	-	37.8	37.0	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
19,137.5	17,493.7	323.2	17,274.3	12,024.9	319.4	171.6	60.2	15.4	159.6	ממשלה בישראל
										סך הכל פעילות בישראל

* בעקבות הנחיית הפיקוח על הבנקים מיום 9 באפריל 2014, בה נדרש לעדכן את קטגוריות הענפים השונות, כך שיתאימו לסיווגי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סווגו מחדש מספרי ההשוואה.

** הוצג מחדש בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 12,024.9 מיליון ש"ח, 1,816.6 מיליון ש"ח, 29.8 מיליון ש"ח, 5,266.2 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

יתרת הפרשה פרטנית וקבוצתית להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2014					31 בדצמבר 2015				
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור		
וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי		וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי	
יתרת חוב רשומה:									
3,325.9	535.7	2,790.2	103.1	2,687.1	3,131.1	881.6	2,249.5	96.8	2,152.7
8,699.0	-	8,699.0	7,587.0	1,112.0	9,671.6	-	9,671.6	8,094.5	1,577.1
12,024.9	535.7	11,489.2	7,690.1	3,799.1	12,802.7	881.6	11,921.1	8,191.3	3,729.8
מזה:									
41.7	-	41.7	15.4	26.3	49.6	-	49.6	20.6	29.0
117.3	-	117.3	20.4	96.9	49.7	-	49.7	3.2	46.5
159.0	-	159.0	35.8	123.2	99.3	-	99.3	23.8	75.5
1.6	-	1.6	1.0	0.6	9.9	-	9.9	5.5	4.4
104.6	-	104.6	40.2	64.4	144.4	-	144.4	57.1	87.3
265.2	-	265.2	77.0	188.2	253.6	-	253.6	86.4	167.2
65.5	-	65.5	9.4	56.1	51.1	-	51.1	3.8	47.3
76.6	-	76.6	57.6	19.0	78.6	-	78.6	56.9	21.7
142.1	-	142.1	67.0	75.1	129.7	-	129.7	60.7	69.0
39.8	-	39.8	8.2	31.6	25.5	-	25.5	2.1	23.4
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:									
שנבדקו על בסיס פרטני									
שנבדקו על בסיס קבוצתי									
סך הכל									
מזה:									
חובות בארגון מחדש									
חובות פגומים אחרים									
סך הכל חובות פגומים									
חובות בפיגור 90 ימים או יותר									
חובות בעייתיים אחרים									
סך הכל חובות בעייתיים									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:									
שנבדקו על בסיס פרטני									
שנבדקו על בסיס קבוצתי									
סך הכל*									
* מזה בגין חובות פגומים									

הוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה

*2013			*2014			2015		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל
74.5	55.1	129.6	56.3	44.0	100.3	75.1	67.0	142.1
32.9	(1.4)	31.5	30.2	27.0	57.2	14.1	(2.1)	12.0
(85.0)	(37.9)	(122.9)	(40.8)	(37.3)	(78.1)	(49.4)	(41.9)	(91.3)
29.4	33.3	62.7	29.4	33.3	62.7	29.2	37.7	66.9
(11.4)	(4.0)	(15.4)	(11.4)	(4.0)	(15.4)	(20.2)	(4.2)	(24.4)
75.1	67.0	142.1	75.1	67.0	142.1	69.0	60.7	129.7
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה								
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
מחיקות חשבונאיות								
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות								
מחיקות חשבונאיות נטו								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה								

תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת תקופה			יתרת הפרשה לתחילת תקופה			יתרת הפרשה לתחילת תקופה		
גידול (קיטון) בהפרשה	מכשירי	אשראי חוץ מאזניים	גידול (קיטון) בהפרשה	מכשירי	אשראי חוץ מאזניים	גידול (קיטון) בהפרשה	מכשירי	אשראי חוץ מאזניים
15.0	2.5	17.5	15.0	2.5	17.5	15.0	2.5	17.5
(8.9)	(0.6)	(9.5)	(8.9)	(0.6)	(9.5)	(8.9)	(0.6)	(9.5)
6.1	1.9	8.0	6.1	1.9	8.0	6.1	1.9	8.0
75.1	62.6	137.7	75.1	62.6	137.7	75.1	62.6	137.7
90.1	69.5	159.6	90.1	69.5	159.6	90.1	69.5	159.6
69.6	45.2	114.8	69.6	45.2	114.8	69.6	45.2	114.8

* הוצג מחדש בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

טבלה 5: סיכון אשראי – גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

סוג החשיפה לגביו נעשה שימוש בכל סוכנות או חברה, הינן בנקים.
הבנק עושה שימוש בסוכנויות אשראי ליצוא (ECA) ובחברות דירוג אשראי חיצוניות (ECAI) הבאות:
- סוכנות אשראי ליצוא (ECA) - חברת הביטוח הממשלתית "אשרא - החברה הישראלית לביטוח יצוא בע"מ", אשר משקל הסיכון שמוחל על חשיפות כנגדה, הינו זהה למשקל הסיכון המוחל על חשיפות לממשלת ישראל.
- חברת דירוג האשראי (ECAI) : Standard & Poors (S&P).
המידע המתקבל באופן ממוכן מחברת הדירוג S&P ומומר לנכסי סיכון בהתאם למיפוי הסטנדרטי (standard mapping) אשר מפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים.
להלן מידע בדבר חשיפות האשראי לפני הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון:

סיכון אשראי, גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית.

חשיפות אשראי לפני הפחתות לפי משקל סיכון ליום 31 בדצמבר 2015

סוג החשיפה	ברוטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	חשיפת אשראי
במיליוני ש"ח										
ריבונות	5,811.9	5,531.6	280.3	-	-	-	-	-	-	
יישויות סקטור ציבורי	299.4	-	-	-	299.4	-	-	-	-	
תאגידים בנקאיים	1,046.9	-	237.2	-	809.7	-	-	-	-	
חברות נ"ע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
תאגידים	2,885.1	-	-	-	-	-	2,880.3	4.8	-	
בביטחון נדל"ן מסחרי	73.2	-	-	-	-	-	73.2	-	-	
קמעונאים ליחידים	12,107.5	-	-	-	-	12,070.2	13.9	23.4	-	
עסקים קטנים	1,843.2	-	-	-	-	1,799.4	18.9	24.9	-	
בגין משכנתאות לדירוג	89.7	-	-	25.4	-	61.0	3.0	0.3	-	
נכסים אחרים	459.4	236.6	-	-	-	-	135.2	-	87.6	
סך הכל	24,616.3	5,768.2	517.5	25.4	1,109.1	13,930.6	3,124.5	53.4	87.6	

חשיפות אשראי לפני הפחתות לפי משקל סיכון ליום 31 בדצמבר 2014

סוג החשיפה	ברוטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	חשיפת אשראי
במיליוני ש"ח										
ריבונות	4,326.3	3,990.5	335.8	-	-	-	-	-	-	
יישויות סקטור ציבורי	412.1	-	-	-	412.1	-	-	-	-	
תאגידים בנקאיים	670.2	-	168.2	-	502.0	-	-	-	-	
תאגידים	3,277.3	-	-	-	-	-	3,253.0	24.3	-	
בביטחון נדל"ן מסחרי	133.6	-	-	-	-	-	133.6	-	-	
קמעונאים ליחידים	11,505.0	-	-	-	-	11,466.0	12.0	27.0	-	
עסקים קטנים *	1,737.4	-	-	-	-	1,690.2	4.5	42.7	-	
בגין משכנתאות לדירוג	106.1	-	-	35.0	-	65.1	5.6	0.4	-	
נכסים אחרים *	428.4	202.7	-	-	-	-	140.3	-	85.4	
סך הכל	22,596.4	4,193.2	504.0	35.0	914.1	13,221.3	3,549.0	94.4	85.4	

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים
* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

חשיפות אשראי לאחר הפחתות לפי משקל סיכון

ליום 31 בדצמבר 2015

סוג החשיפה	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
במיליוני ש"ח									
ריבונות	5,811.9	5,531.6	280.3	-	-	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	290.2	-	-	-	290.2	-	-	-	-
תאגידים בנקאיים	1,050.0	-	237.2	-	812.8	-	-	-	-
תאגידים	2,725.7	-	-	-	-	-	2,722.1	3.6	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	60.2	-	-	-	-	-	60.2	-	-
קמעונאים ליחידים	12,009.4	-	-	-	-	11,974.9	11.2	23.3	-
עסקים קטנים	1,567.5	-	-	-	-	1,524.2	18.9	24.4	-
בגין משכנתאות לדיור	89.1	-	-	25.4	-	60.4	3.0	0.3	-
נכסים אחרים	459.4	236.6	-	-	-	-	135.2	-	87.6
סך הכל	24,063.4	5,768.2	517.5	25.4	1,103.0	13,559.5	2,950.6	51.6	87.6

ליום 31 בדצמבר 2014

סוג החשיפה	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
במיליוני ש"ח									
ריבונות	4,367.2	4,031.4	335.8	-	-	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	323.6	-	-	-	323.6	-	-	-	-
תאגידים בנקאיים	674.5	-	168.2	-	506.3	-	-	-	-
תאגידים	3,080.7	-	-	-	-	-	3,057.3	23.4	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	118.2	-	-	-	-	-	118.2	-	-
קמעונאים ליחידים	11,405.1	-	-	-	-	11,368.4	9.8	26.9	-
עסקים קטנים *	1,452.1	-	-	-	-	1,408.5	4.3	39.3	-
בגין משכנתאות לדיור	105.4	-	-	34.9	-	64.5	5.6	0.4	-
נכסים אחרים *	428.4	202.7	-	-	-	-	140.3	-	85.4
סך הכל	21,955.2	4,234.1	504.0	34.9	829.9	12,841.4	3,335.5	90.0	85.4

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

טבלה 7: הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

כללי

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים. במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, עקרונות המתחשבים גם במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים. נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות. סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, כלי רכב וצידוד, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא. הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג ביטחון ספציפי. מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותם ועל מהירות מימוש הביטחונות בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שוויין של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכונים אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

הפחתת בטחונות כשירים ע"פ הוראת נב"ת 203

השימוש בביטחונות כמפחית סיכון ע"פ הוראת נב"ת 203 "מדידה והלימות הון" מיושם באמצעות הגישה המקיפה (Comprehensive approach) לשימוש בביטחונות. גישה זו מתירה קיצוז מלא של ביטחונות כנגד החשיפה, ע"י הפחתה אפקטיבית של סכום החשיפה בערך המיוחס לביטחון (מקדמי ביטחון, haircuts). מתוך סוגי הביטחונות עליהם נשען הבנק כאמור, הביטחונות הכשירים המשמשים להפחתת סיכון הינם: מזומנים ופיקדונות, ניירות ערך וערבויות, העומדים בתנאי ההוראה. לצורך חישוב יחס ההון על פי הוראות באזל, משתמש הבנק במערכת ממוחשבת. יחידה בתחום באזל מבצעת בקרה על הנתונים ומבצעת תיקונים לפי הצורך. המערכת מחשבת את נכסי הסיכון, לפי מקדמי ההמרה לאשראי ומשקל הסיכון המיוחס לצד נגדי וכן את ערך הביטחון שנתקבל, לפי המקדמים להמרה הקבועים בהוראה. כאשר החשיפה והביטחון מוחזקים במטבעות שונים, מבוצעת התאמה של סכום הביטחון, כדי להביא בחשבון אפשרות של תנודות עתידיות בשערי החליפין. ההתאמה של סכום החשיפה וסכום הביטחון לתנודתיות אפשרית בערכם, תבוצע באמצעות מקדמי הביטחון הפיקוחיים המופיעים בנב"ת 203, סעיף 151. בוצעה סקירה משפטית בקשר עם מסמכי הביטחונות. ובנוסף ערבויות אשר נבדקו פרטנית על ידי המערך המשפטי ונמצא כי הן עומדות בדרישות ההוראה, הוכרו ככשירות. סוגי הערבויות בבנק כוללים ערבויות של בנקים, ערבויות מדינה ורשויות מקומיות.

ריכוזיות סיכונים

סיכון ריכוזיות האשראי נובע מהעדר פיזור בתיק האשראי. הסיכון יכול לבוא לידי ביטוי בהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווה בודד או לקבוצת לווים או באשראי גבוה שניתן לענף מסוים או לאזור גיאוגרפי מסוים. הבנק בוחן את ריכוזיות האשראי שלו על פי התפלגות סיכון האשראי כפי שבאה לידי ביטוי בטבלת ענפי משק וכן באשראי ללוים גדולים ולקבוצות לווים ועל פי מאפייני אשראי שונים נוספים כגון, סוגי פעילות: שוק ההון, חברות אחזקה ועוד. הבנק מודד את ריכוזיות האשראי שלו אל מול המערכת לפי מדד הרפינדל. על מנת להפחית את הסיכון משתמש הבנק במגבלות פנימיות המושתות על הענפים, הלוים הבודדים וקבוצות הלוים ועל יתר מאפייני האשראי כאמור לעיל וכן במגבלות של גובה מדד הרפינדל בהשוואה למערכת.

התפלגות החשיפה לפי סוג החשיפה וכיסוי בביטחון פיננסי כשיר:

ליום 31 בדצמבר 2015

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	חשיפת אשראי נטו (3)	סה"כ חשיפה
במיליוני ש"ח							
ריבונות	5,811.9	-	-	-	-	5,811.9	
יישויות סקטור ציבורי	299.4	-	-	23.6	32.8	290.2	
תאגידים בנקאיים	1,046.9	-	-	3.1	-	1,050.0	
תאגידים	2,885.1	24.3	-	-	135.1	2,725.7	
בביטחון נדל"ן מסחרי	73.2	-	-	-	13.0	60.2	
קמעונאים ליחידים	12,107.5	-	-	-	98.1	12,009.4	
עסקים קטנים	1,843.2	2.4	-	-	273.3	1,567.5	
בגין משכנתאות לדיור	89.7	-	-	-	0.6	89.1	
נכסים אחרים	459.4	-	-	-	-	459.4	
סך הכל	24,616.3	26.7	-	26.7	552.9	24,063.4	

ליום 31 בדצמבר 2014

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות	חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	חשיפת אשראי נטו (3)	סה"כ חשיפה
במיליוני ש"ח							
ריבונות	4,326.3	-	-	40.9	-	4,367.2	
יישויות סקטור ציבורי	412.1	40.9	-	27.5	75.1	323.6	
תאגידיים בנקאיים	670.2	-	-	4.3	-	674.5	
תאגידיים	3,277.3	28.5	-	-	168.1	3,080.7	
בביטחון נדל"ן מסחרי	133.6	-	-	-	15.4	118.2	
קמעונאים ליחידים	11,505.0	0.1	-	-	99.8	11,405.1	
עסקים קטנים (4)	1,737.4	3.2	-	-	282.1	1,452.1	
בגין משכנתאות לדיור	106.1	-	-	-	0.7	105.4	
נכסים אחרים (4)	428.4	-	-	-	-	428.4	
סך הכל	22,596.4	72.7	-	72.7	641.2	21,955.2	

- (1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת סיכון אשראי.
- (2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (3) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (4) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

טבלה 8: גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי. בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק. מוסדות פיננסיים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקרים/דילרים וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה. החשיפה למוסדות פיננסיים מושפעת, הן ממצבו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינה בה הוא פועל. פעילות לקוחות הבנק ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעות באמצעות חדרי העיסוק בבנק הבינלאומי. חשיפות הנוצרות בגין פעילות שוטפת בחדרי העיסוק הינן מול הבנק הבינלאומי בלבד. כחלק מניהול סיכונים הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה רבעונית על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לבנק ע"י החברה האם.

נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

השיטה שבה נעשה שימוש בבנק כדי להקצות הון כלכלי בגין נגזרים מעבר לדלפק (OTC) הינה "שיטת החשיפה הנוכחית", לפיה מחושבת עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערות חוזים למחיר שוק, כך שהחשיפה הנוכחית תיכלל ללא צורך באמידתה, ולאחר מכן יוסיף מקדם ה"תוספת" ("add-on") כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה.

חישוב סכום שווה-ערך אשראי של מכשירים אלה לפי שיטת החשיפה הנוכחית, מתבצע כלהלן:

- סך עלות השיחלוף (המתקבל באמצעות "שיערוך למחיר שוק") של כל החוזים שלהם ערך חיובי, ועוד
 - סכום של חשיפה פוטנציאלית עתידית לאשראי, המחושבת על בסיס סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו, המפוצלת בהתאם ליתרת התקופה לפירעון ונכס הבסיס.
- הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי מנהל את החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים, המצמצמים את הסיכון להון הבנק במצבי חדלות פירעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי. לא קיימים הסכמי מסגרת או תנאים בעסקאות ספציפיות, שלפיהם הבנק יידרש לספק סכום בטחון נוסף.

חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד ג'

ליום 31 בדצמבר 2015

ביטחונות					שווי הוגן ברוטו			סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בת"א 100	ניירות ערך ממשלתיים	מזומן	סכום החשיפה	Add on	חיובי	סכום נקוב	
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	-	-	100.2	נגזרי מדד
3.0	-	-	-	3.0	3.0	-	425.5	נגזרי ריבית
12.5	-	-	-	12.5	8.5	4.0	844.0	נגזרי מט"ח
14.0	-	-	-	14.0	7.8	6.2	467.1	נגזרי מניות
-	-	-	-	-	-	-	-	נגזרי סחורות ואחרים
29.5	-	-	-	29.5	19.3	10.2	1,836.8	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2014

ביטחונות					שווי הוגן ברוטו			סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בת"א 100	ניירות ערך ממשלתיים	מזומן	סכום החשיפה	Add on	חיובי	סכום נקוב	
במיליוני ש"ח								
0.3	-	-	-	0.3	0.3	-	350.5	נגזרי מדד
4.2	-	-	-	4.2	4.0	0.2	624.8	נגזרי ריבית
33.8	-	-	-	33.8	8.2	25.6	981.8	נגזרי מט"ח
7.3	-	-	-	7.3	3.3	4.0	473.8	נגזרי מניות
-	-	-	-	-	-	-	-	נגזרי סחורות ואחרים
45.6	-	-	-	45.6	15.8	29.8	2,430.9	סך הכל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בעניין חובות בעייתיים בערבות מדינה.

טבלה 10: סיכון שוק- גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

מידה, ניטור ומדיניות ניהול סיכונים השוק בבנק

סיכונים שוק הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

אסטרטגיה וניהול

אסטרטגיית סיכון השוק של הבנק נגזרת מסיכון האסטרטגיה הכולל של הבנק ומסמכי מדיניות ניהול הסיכונים של החטיבות העסקיות. המשימה העיקרית בניהול סיכון השוק היא זיהוי סיכונים שוק, מקורות סיכון שוק, מדידתם הערכתם וניהולם באופן שוטף.

סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק הינו השינוי בשיעורי הריבית השקלית. במגזר הצמוד והלא צמוד בעיקר בתיק הבנקאי, הנובע מנכסים בעלי מח"מ ארוך ובריבית קבועה אשר ממומנים ממקורות קצרים יותר.

ניהול סיכונים השוק מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על ידי ההנהלה והדירקטוריון. כאשר מדיניות ניהול סיכונים השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות. ניהול סיכונים השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים – התיק הבנקאי והתיק למסחר:

התיק הבנקאי - התיק הבנקאי כולל את כל העסקאות אשר מטרתן ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לטווח הבינוני/ארוך. בתיק הבנקאי פועל הבנק בנגזרים למטרות גידור/הגנה של חשיפות מאזניות,

ניהול סיכון השוק מתבצע ע"י היחידה לניהול פיננסי המרכזת ומתאמת את הנושא ברמת הבנק. פעילות זו כוללת את ניהול התיק הבנקאי וכן את תיק הנוסטרו למסחר. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת את ניהול המקורות והשימושים ואת החשיפות לסיכונים שוק ונזילות.

תחומי האחריות העיקריים בניהול הנכסים והתחייבויות הם: ניהול ההון הפיננסי של הבנק וניהול החשיפה לסיכונים שוק בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית, ניהול סיכון הנזילות, הקצאת המקורות לשימושים השונים ליחידות העסקיות בבנק וזאת באמצעות יישום מחירי מעבר, ניהול וגידור החשיפות המאזניות באמצעות מכשירים נגזרים

הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקאות נגזרים בפעילות הסחירה. במסגרת התיק למסחר מתבצעות גם פעולות בנגזרים שאינן למטרות הגנה/גידור. בקרת הפוזיציות בתיק למסחר ועמידה במגבלות Stop Loss, מבוצעת ברמה תוך יומית ע"י מערך הביניים בקו ההגנה הראשון של החברה האם.

אמידה ובקרה של סיכונים השוק מתבצעות על בסיס מתודולוגיה קבוצתית אחידה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים בחברה האם ובשים לב לגודל ההון ולאופי הפעילות של הבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות לסיכונים השוק אליהם חשוף הבנק ברמת אפיקי השקעה.

הובלת הכנת מסמך המדיניות, גיבושו והצגתו נעשית ע"י היחידה לניהול הסיכונים הראשית בשיתוף עם היחידה לניהול פיננסי.

מדידת ניהול סיכונים השוק כוללת מגבלות בהתאם לתיאבון הסיכון על החשיפות הפיננסיות (השווי הכלכלי והרווח החשבונאי). מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם לבנק כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים הפיננסיים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה על השווי הכלכלי ועל הרווח החשבונאי לשינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים כגון שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין וכיו"ב. חשיפות במגבלות עיקריות על סיכונים שוק מדווחות בדוחות הכספיים של הבנק.

סיכוני שוק

סיכוני השוק הנוצרים כתוצאה מהפעילות בתיק הבנקאי והתיק למסחר מוגדרים במסמך המדיניות ונקבעה לגביהם מסגרת תיאבון סיכון. להלן מקורות הסיכון העיקריים:

החשיפה בבסיס - סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת באופן שוטף בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים הצמודים למטבע חוץ.

על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד (מגזר המדד ומגזר המט"ח וצמוד המט"ח) מוגדרת כחשיפת בסיס.

החשיפה בריבית - סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.

סיכון הריבית לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), הוראה ייעודית בתחום ניהול סיכון הריבית ובדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

סיכוני אופציות - סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות טיות התקן.

דיווח

הדירקטוריון והוועדה לניהול סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. הדיווחים כוללים את עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות, סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות לפי סמכויות, אירועים חריגים), בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות לפעילויות השונות בהתאם למדרג סמכויות ותמונת סיכון כוללת לפעילות הבנק.

בבנק קיימים מספר מנגנונים המאפשרים תגובה מיידית להתפתחויות חריגות בשווקים:

- ישיבות הנהלה פעמיים בשבוע בהן מוצגים נושאים הקשורים בסיכונים פיננסיים
- צוות ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל – המתכנס לפחות אחת לחודש ודן בין היתר בנושאים הקשורים למכלול הסיכונים הפיננסיים. בנוסף, מתקיימת בחינת אירועי טריגר בתחום סיכוני השוק.
- בחינת התממשות של ארבעה פרמטרים כלכליים לפחות, מעבר לסף תגובה שנקבע מראש, ע"י יחידת הסיכונים הראשית.

ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים מתכנסת לפחות 4 פעמים בשנה לצורך דיון פרטני על החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק והתאמתן לתאבון הסיכון, וזאת בנוסף לדיון במסמך הסיכונים הרבעוני המוגש לדיון בהנהלה ובדירקטוריון אחת לרבעון.

מערכי הפיקוח והבקרה

מנגנוני בקרה – מערך הפיקוח והבקרה על סיכונים פיננסיים ובכללם סיכוני שוק, מושתת על שלושה מעגלי בקרה כמפורט:

מערך ביניים (במערך הפיננסי בחברה האם)

היחידה מאתרת את הסיכונים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, ומפתחת בקורות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.

מערך אחורי (בחטיבת המשאבים בחברה האם)

המערך האחורי אחראי על סליקת העסקאות והעברת הכספים ובמסגרת זאת מבצע בקורות תפעוליות על ביצוע העסקאות של הבנק מול חדר העסקאות הקבוצתי במטבע חוץ.

תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות (בחטיבה לניהול סיכונים בחברה האם)

היחידה מאתרת את הסיכונים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, ומפתחת בקורות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.

מערך הביקורת הפנימית

מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא ניהול סיכונים פיננסיים בבנק, ובכללן ביקורות על היחידות בקו ההגנה הראשון והיחידות הרלוונטיות בקו ההגנה השני. מבין תפקידיו של המבקר הפנימי לבחון את גיבוש ויישום המדיניות והחלטות הדירקטוריון, את עמידת היחידות במגבלות שנקבעו, קיום הבקרה בנושא, ואת מהימנות וזמינות המידע הניהולי והדיווחים הפיננסיים המוצגים לדירקטוריון ולהנהלת הבנק.

מודלים לאמידת סיכוני שוק

הבנק עושה שימוש במספר מודלים מקובלים לניהול, מדידת והערכת סיכוני שוק לרבות מדדי חשיפה לשחיקה בשווי ההון כתוצאה משינוי בלתי צפוי בגורמי הסיכון, מדד הערך בסיכון (Value at Risk), וכן מבחני קיצון. הבנק בוחן את איכות החיזוי של מודל ה-VaR באופן שוטף. כמו כן מתקיים בחברה האם תהליך סדור לתיקוף מודלים בכדי להבטיח את נאותות השימוש בהם, והתאמתם לצרכי הבנק.

הבנק עדכן את המודלים והכלים המשמשים במדיניות ניהול הסיכונים לצורך התאמה לדרישות הרגולציה וצרכי הבנק. להלן רשימת הכלים והמודלים המרכזיים בשימוש הבנק:

- מודל לבחינת רגישות לריבית (PV01) - תחזית החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההון של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית בכל אחד ממגזרי ההצמדה, ובסך מגזרי ההצמדה.
- מודל VaR - מודד את תוחלת ההפסד המקסימאלית בשווי ההון של הבנק (נכסים והתחייבויות לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%) ובהתקיים תנאי שוק נורמליים. הבנק אימץ את מדידת הערך בסיכון על ידי הסימולציה ההיסטורית כשיטה ראשית. הבנק מבצע תהליך של בחינה בדיעבד (Back Testing) בלתי תלוי, על פי קריטריונים שהוגדרו בוועדת באזל במטרה לבחון את תקפות ה-VaR ברמת סף הפעילות.
- תרחישי קיצון – דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון הנבדקת באמצעות הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכונים פיננסיים. בנוסף, מיישם הבנק, כחלק מניתוח קבוצתי, מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי, ותרחישים המשלבים התממשות של כמה סיכונים בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק כוללים תרחישים מסוג ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. התשתית התרחשית מורכבת ממגוון של תרחישים, ביניהם תרחיש הוליסטי גלובלי, תרחיש הוליסטי מקומי ותרחיש "הפוך".

מידע כמותי

דרישות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני מטבע בכלל הבנק ועל סיכוני ריבית בתחומי המסחר בלבד. בנוסף, במסגרת נדבך 2 מוקצה הון נוסף בגין סיכוני שוק.

ליום 31 בדצמבר 2014			ליום 31 בדצמבר 2015			
סיכון ספציפי	סיכון כללי	סך הכל	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
3.9	3.1	0.8	2.7	1.7	1.0	בגין סיכון ריבית
0.8	0.8	-	1.1	1.1	-	בגין סיכונים מטבע
4.7	3.9	0.8	3.8	2.8	1.0	סך כל דרישות ההון בגין סיכונים שוק

החשיפה בבסיס

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בבנק בהשוואה למגבלות הדירקטוריון (במיליוני ש"ח):

מגבלת הדירקטוריון	כחלק מההון הפנוי		ליום 31 בדצמבר		
	ליום 31 בדצמבר				
	2014	2015	2014	2015	
במיליוני ש"ח					
-	107.4%	115.2% *	1,075.1	1,221.4	מיגזר שיקלי לא צמוד
(60%)/+60%	(8.3%)	(16.3%)	(83.5)	(172.4)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
(20%)/+20%	0.9%	1.1%	9.7	11.4	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.0% *	1,001.3	1,060.4	סך הכל

במהלך שנת 2015 שיעור ההון הפנוי הממוצע המושקע במגזר צמוד המדד היה שלילי והסתכם בכ- (13%), בהשוואה לשיעור של כ- (17%) בסוף תקופת הדיווח. שיעור ההון הפנוי במגזר המט"ח וצמוד המט"ח נמוך באופן יחסי.

הערך בסיכון

הואיל והבנק בחן את אפקטיביות המגבלה בהתאם לנתוני השוק, דירקטוריון הבנק עדכן כי החשיפה לסיכונים שוק כפי שמוצאת את ביטויה בערך בסיכון (ערך ה-VaR) לא תעלה על 3.5% מסך כל ההון, לפי אופק של 21 ימים בשיטה ההיסטורית. ערך ה-VaR ההיסטורי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 עמד על כ-9 מיליון ש"ח. משקלו של ה-VaR ביחס לסך כל ההון ליום 31 בדצמבר 2015 עומד על כ- 0.61%.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור באיכות החיזוי של מודל ה-VaR ההיסטורי באמצעות בחינה שוטפת של ה-Back Testing. בחינת ה-Back Testing של מודל ה-VaR ההיסטורי מראה כי בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 נרשם מקרה אחד בו ההפסד התיאורטי היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. ביום ה-22/02/2015 הפער הסתכם ב-1.46 מיליון ש"ח. מספר המקרים עומד בקריטריונים כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל.

רגישות ההון לשינויי בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים נכון ליום 31 בדצמבר 2015. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחופץ מאזניים.

ליום 31 בדצמבר 2015					מטבע
התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%	החלשות של 10%	
במיליוני ש"ח					
0.4	0.8	(0.4)	(0.8)	(0.8)	דולר
0.1	0.3	(0.1)	(0.3)	(0.3)	אירו

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עסקאות FORWARD. פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק. עיקר האופציות הקיימות בבנק הינן אופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק באופציות ובתחום המוצרים המובנים המשווקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפקידונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לש"ח או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים כוללת, בין היתר, התייחסות לפעילות מכשירים נגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל פעילות הלקוחות ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי עסקאות של הבנק הבינלאומי. הבנק אינו חבר במסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף והוא פועל בתחומי ניירות ערך ומעוף באמצעות הבנק הבינלאומי. חשיפות הבסיס והריבית הנוצרות כתוצאה מפעילות זו מהוות חלק ממסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס ובריבית.

מוצרים מובנים

במהלך שנת 2015 נמשכה פעילות הבנק במוצרים מובנים (Structured Products), שהינם פיקדונות המאפשרים ללקוח תשואה גבוהה ביחס למוצרים רגילים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הרבית האלטרנטיבית. קרן ההשקעה הנומילית במוצרים מובטחת במטבע הבסיס. קבלת מענק ביחס לתשואה במוצרים מותנית בפרמטר הנכס המוגדר (לדוגמה, סל מניות, טווח השתנות מוגדר מראש של שער החליפין, שיעורי הרבית, מדדי שוק וכו'). החל מחודש דצמבר 2014 משווקים גם פיקדונות מובנים המשלבים קבלת רבית מובטחת על קרן הפיקדון ואפשרות לקבלת מענק ביחס לסלי מניות. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו בתמורה לתשלום פרמייה, תשלם לו החברה האם את ההפרש בין סכום המענק באם יתקבל לבין סכום הקרן.

סיכויי האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונית בשוק ההון. בצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לביטחונית ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שדירקטוריון הבנק קבע.

פיקוח ובקרת ניהול סיכויי המכשירים הנגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים עבור עצמו מבוקרת ומפוקחת על ידי יחידת תחום ניהול סיכויי שוק ונזילות ועל ידי מערך הביניים בחברה האם. החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, המובא לדיון ולאישור בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

טבלה 12: סיכון תפעולי

בהתאם להגדרת הוראת נב"ת 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות וסיכון משפטי, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. היחידה לניהול סיכונים הראשית ובכללה היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, המהווה פונקציה בלתי תלויה כקו הגנה שני, אחראית לתכנון מתודולוגיה לזיהוי ולאומדן הסיכונים התפעוליים, להנחיה ולפיקוח על יישום כללי המתודולוגיה בבנק, לריכוז דיווחים ולהכנת דוחות חשיפה רבעוניים להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

הסיכונים התפעוליים הם חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכים העסקיים של הבנק. הבנק רואה בסיכונים אלו מציאות הכרחית הנלווית לפעילותו העסקית, מאחר והסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילויות העסקיות ותהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. הבנק יפעל למזעור הסיכונים התפעוליים ככל האפשר, ומשיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון. הנהלת הבנק רואה חשיבות מיוחדת ביישום בקורות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, כאשר סדרי העדיפות ליישומן יביאו בחשבון גם שיקולים של מוניטין, אתיקה ואי-סובלנות כלפי הפרת החוק.

מדיניות לניהול סיכונים תפעוליים

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 350, ומבוססת על מדיניות החברה האם, הקובעת את תיאבון הסיכון וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה – הפחתה וניטור הסיכונים. ניהול הסיכונים יבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים בתהליכי הרוחב וביחידות הארגוניות של הבנק, לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם. עקרונות המדיניות נקבעו במטרה לקיים את הוראות ההסדרה, להנהיג ולהטמיע תרבות ארגונית של ניהול סיכונים ולהגדיר מסגרת עבודה וסביבת בקרה נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, המדיניות באה להבטיח קיום מנגנוני דיווח אפקטיביים להנהלה הבכירה ולדירקטוריון הבנק.

דירקטוריון הבנק מינה את מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) של הבנק כמנהלת הסיכונים התפעוליים, אשר באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, אחראית לגיבוש ויישום המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית היחידות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות בבנק.

איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון להצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים עסקיים וביחידות ארגוניות, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. היחידה לניהול סיכונים תפעוליים אחראית לריכוז הדיווחים על אירועי כשל, לבחינת קישור האירועים למפת הסיכונים בתהליכים הייחודיים לבנק ועדכונה במידת הצורך, לקיום תהליכי הפקת לקחים ברמת הבנק, לדיווח אירועים בעלי משמעות רוחבית ולדיווח מידי על אירועים מהותיים (בהתאם לנהלי העבודה בנושא). כמו כן, בהתאם לנוהל, מונו נאמני דיווח בסניפים ובחטיבות והתקיימו ומתקיימות הדרכות לנאמנים. בנוסף, מקיים הבנק באמצעות חב' האם, תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

המבנה הארגוני של פונקציה זו

מסגרת העבודה לניהול הסיכונים התפעוליים נשענת על כללי ממשל תאגידי נאות ומבוססת על מודל שלושת קווי ההגנה: **קו הגנה ראשון** – החטיבות/היחידות העיסוקיות, הלשכה המשפטית ומת"ף, אחראים לניהול הסיכונים התפעוליים המובנים בתהליכים שבתחומי אחריותם. שירותים הניתנים לבנק וללקוחותיו ע"י חב' האם נכללים בקו הגנה זה. **קו הגנה שני** – היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, המהווה פונקציה בלתי תלויה האחראית ליישום מתודולוגיה לזיהוי ולאומדן הסיכונים התפעוליים, להנחיה ולפיקוח על יישום כללי המתודולוגיה ביחידות הבנק, לריכוז דיווחים ולהכנת דוחות חשיפה רבעוניים להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

קו הגנה שלישי – הביקורת הפנימית, אשר אחראית לקיום סקירה בלתי תלויה של מסגרת העבודה ושל הבקורות כנגד הסיכונים התפעוליים.

הבנק הגדיר תפקידים וקבע סמכויות, תחומי אחריות וסדרי דיווח במטרה לקיים מסגרת עבודה לניהול הסיכונים התפעוליים.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק, אחראית על הטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביצרי הסיכון וכן, לאכיפת הציות למדיניות הסיכונים התפעוליים.

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים לרבות:

- הפורום לניהול סיכונים תפעולי ומשפטיים, בראשותה של מנהלת הסיכונים הראשית, מקיים באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעולים מעקב שוטף אחר מצב החשיפה לסיכונים תפעולים, כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים וכן אחר הפעולות הננקטות ע"י היחידות השונות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מעילות והונאות.
- מנכ"ל הבנק ומנהלת הסיכונים הראשית משתתפים בפורום סיכונים תפעולי קבוצתי בראשות מנכ"ל החברה האם ומנהל הסיכונים התפעולים הקבוצתי.
- מנהל יחידת יישומים ואינטגרציה בחטיבה הקמעונאית משתתף בוועדה לאבטחת מידע בראשות מנכ"ל מתף.
- אחראית היחידה לניהול הסיכונים התפעולים משתתפת בפורום הקבוצתי בנושא המשכיות עסקית בשעת חירום.

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות לדירקטוריון הבנק במסגרת "מסמך הסיכונים" הרבעוני, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 310, 350. במסגרת מסמך הסיכונים מתוארות החשיפות התפעוליות על פי הקטגוריות שנקבעו הן על ידי באזל והן על פי המבנה הארגוני, בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, התפתחויות בנושא ניהול החשיפות ואירועי כשל.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה. מאגר המידע המרכזי, של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה הארגוני של הבנק וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים ותהליכי הרוחב ברמת תהליכים, תתי-תהליכים ופעילויות, קישור סיכונים לפעילויות, וקישור בקורות (קיימות ומומלצות) לסיכונים. בשנת 2014, אימץ הבנק מודול בכלי התוכנה המסייע בניטור אירועים החשודים ככשלים תפעוליים. הכלי תומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשר קישור תהליכים ותתי-תהליכים ליחידות אירגוניות, שיוך סיכונים ובקורות לקטגוריות הסיכון על פי באזל, אומדן הסיכון התפעולי הכולל בתהליכים עסקיים, בתהליכי רוחב וביחידות אירגוניות, עדכון שוטף של מאגר המידע ושל אומדני הסיכונים, מעקב אחרי תהליך הפחתת הסיכונים על-ידי יישום בקורות מומלצות והתאמה לתיאבון הסיכון, דיווח על אירועי כשל, והפקת דוחות בקרה שוטפים.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון ואסטרטגיות ותהליכים לצורך מעקב אחר האפקטיביות המתמשכת של גידורים מפחיתי סיכון

סיכונים תפעוליים הם חלק בלתי נפרד מכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ומתהליכי הרוחב והמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הוא ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים, הכולל גם את נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל. בשנת 2013 הבנק סיים עדכון שלישי של סקר סיכונים תפעוליים (תלת שנתי). הבנק מבצע סקרי סיכונים בתהליכים חדשים וייחודיים לבנק. בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה ונוספו מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליכי הבקרה.

. ניהול הסיכונים התפעוליים יבוצע על-ידי:

- מיפוי התהליכים העסקיים ותהליכי הרוחב ותיעוד תהליכי העבודה בבנק,
- זיהוי הסיכונים התפעוליים בכל התהליכים אל מול מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, זיהוי הבקורות הקיימות כנגד הסיכונים הללו והמלצה על בקורות חדשות,
- קביעת כללים למניעת תרחישי מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.
- סיווג הסיכונים לפי שבע הקטגוריות של באזל
- אומדן סיכונים באמצעות סדנאות דירוג (סיכון מובנה, סיכון שיווי, נזק חריג וסיכון מיטבי). האומדן יישען על ניתוח אירועים ונתוני הפסד, על אומדן מסקר קודם (במידה וקיים) ועל הערכות של מומחי תוכן,

- אומדן התרומה של בקורות מומלצות להפחתת הסיכונים וקביעת סדרי עדיפות ליישום הבקורות במטרה לנהל את תהליך הפחתת הסיכונים בצורה אפקטיבית ומתוך שיקולי עלות מול הפחתת סיכון.
- אומדן הסיכון התפעולי הכולל (סיכון מובנה, סיכון שיווי, נזק חריג וסיכון מיטבי) בתהליכים העסקיים, בתהליכי הרוחב וביחידות הארגוניות על-סמך דירוג הסיכונים ועל-פי כלי סטטיסטי,
- הפחתת הסיכונים על-ידי יישום בקורות חדשות וחזוק בקורות קיימות,
- שימוש בכלים ומערכות מידע הקיימים במחלקת אבטחת מידע ומחלקות נוספות בבנק למזעור הסיכונים התפעוליים ולזיהוי מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.
- הגדרת אינדיקטורים לסיכונים מפתח (KRI).
- הגדרת מנהלי תהליכים האחראים לניהול הסיכון התפעולי, לרבות קיום הבקורות למזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך.
- ניהול הסיכונים התפעוליים יבוצע על-פי מתודולוגיה מקובלת, בשיתוף עם יועצים מומחים לפי הצורך.

הגישות להערכת ההון הנדרש בגין סיכון תפעולי

הבנק חישב את הסיכון התפעולי בהתאם לגישה הסטנדרטית, אשר לפיה מופתה ההכנסה הגולמית לשמונה קווי עסקים כפי שנקבעו בהוראה. לכל קו עסקים נקבע מקדם שונה (12%, 15%, 18%), ודרישת ההון היא ממוצע שנים עשר הרבעונים האחרונים של ההכנסה הגולמית מוכפלת במקדם שנקבע לקו העסקים. לפי הגישה הסטנדרטית פעילויות תאגידים בנקאיים מחולקות לשמונה קווי עסקים: מימון תאגידים (corporate finance), סחר ומכירות (trading & sales), בנקאות קמעונאית (retail brokerage), בנקאות מסחרית (commercial banking), תשלומים וסילוקין (settlement & payment), שירותי סוכנות (agency services), ניהול נכסים (asset management) ותיווך קמעונאי (retail brokerage).

שימוש בביטוח על מנת להפחית את הסיכון התפעולי

הבנק בוחן, כחלק מקבוצת הבינלאומי, אפשרות לרכוש ביטוח כנגד סיכונים תפעוליים בשיתוף ובהמלצת מנהל מחלקת הביטוח בחברה האם. הבנק רואה בקיום פוליסות ביטוח גורם משלים ולא מבטל את הצורך בהפחתת סיכונים. להלן פירוט הכיסוי ביטוחי הקיים:

- קבוצת הבנק הבינלאומי מחזיקה כיום שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים: כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:
 - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוי העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.
 - ביטוח כספות אישיות: פרק זה מכסה את אחריותו החוקית של הבנק בגין אובדן או נזק לרכוש לקוחות, לרבות מזומנים ותכשיטים, המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק.
- פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של הדירקטורים ונושאי המשרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי הבנק, כאשר הם פעלו בתום לב והיה להם יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת הבנק.
- פוליסות "ביטוחים אלמנטאריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות וביטוח כספים.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. מנהלת הסיכונים הראשית אחראית לריכוז הנושא בבנק ובאמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מתבצעת בבנק היערכות אשר מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים פורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהלת הסיכונים הראשית אשר מרכזת פעילות זו כחלק מפורום היערכות דומה ברמת הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר

היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום, כחלק ממסמך הסיכונים הרבעוני. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם. החברה האם העבירה במהלך 2015 את מתקן המחשב הראשי מתל אביב לאזור ראשון לציון, מהלך המהווה צעד משמעותי נוסף בשימור ההמשכיות העסקית, מאחר ומדובר במתקן חדיש וממוגן המרוחק מאתר הגיבוי שנמצא בתל אביב.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק מינה את מנהל אבטחת המידע הקבוצתי כמנהל אבטחת המידע של הבנק. ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע המבוססת על מדיניות החברה האם. חברת מתן מבצעת בבנק את כל הסקרים והמיפוי כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 357 ומכל הוראת הסדרה אחרת לעניין אבטחת מידע, מדיניות חברתיות והתקפות סייבר והיא מדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

השלכות של סיכונים אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

ביום 1 בספטמבר 2015 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר. הוראה זו מסדירה את הדרישות והציפיות של הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בנושא זה, בהתאם לעקרונות יסוד להגנת הסייבר. בהוראה מפורטים תפקידי הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה ומנהל הגנת הסייבר. כמו כן, ההוראה דורשת להתוות אסטרטגיית הגנת סייבר, לקיים מסגרת לניהול סיכונים הסייבר, להגדיר מדיניות הגנת סייבר ולגבש תכנית עבודה. בנוסף, ההוראה מדגישה את הצורך בניהול מסודר של סיכונים סייבר וביסוס מערך בקורות אפקטיבי כדי לצמצם את החשיפה לאיומי הסייבר.

ההנהלה והדירקטוריון הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. מנהל אבטחת המידע של הקבוצה מונה גם כמנהל הגנת הסייבר הקבוצתי בהתאם להיתר מבנק ישראל.

הבנק, באמצעות מת"ף, מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

להלן תיאור היערכות הבנק:

- בחינת הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטיים, תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
- ממצאי סקרים ותרגילים, אירועי התקפות סייבר על הבנק והערכת הסיכון הנובע מתקריות סייבר ידועות (שלא התממשו בבנק), נדונים בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.
- אחת לשנה מתבצע סקר לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. בכלל זה תרגול מערך ההגנה, על פי תרחישי התקיפה שהוגדרו.
- ברבעון השני של שנת 2015 בוצעה סימולציה מקיפה להתקפת סייבר מקיפה על מערכות הבנק ושירותיו אשר מטרתה היתה לבחון את תגובת צוותי המחשוב וחדרי המצב.

הבנק יעדכן מעת לעת את מאפייני ההתקפות המהותיות בגין יידרש לבצע דיווח/גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים המהותיים והשפעתם על הבנק. במהלך השנה התבצעו ניסיונות תקיפה אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק.

סיכונים משפטיים

כללי

סיכון משפטי מוגדר בהוראות נוהל בנקאי תקין כ"סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". הגדרה זו הורחבה בנוהל בנקאי תקין מס' 350 – ניהול הסיכון התפעולי והיא כוללת אך אינה מוגבלת ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/ או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבובות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון אחת לתקופה שלא תעלה על שנתיים, במסגרתה מתוארים הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית מאמצת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק שנעשים במערכת הייעוץ המשפטי בהחברה האם ועורכת עדכונים במסמכים הייחודיים לבנק. כמו כן עורכת עדכונים לפי הצורך ובחווות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות.

בנוסף, פועלת הלשכה המשפטית לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר, שירות או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות ככל שנדרש, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

כמו כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים המבוססים על הנהלים המופצים ע"י החברה האם, ונהלים עצמאיים בנושאים ייחודיים לבנק. נעשות הדרכות שוטפות ליישום הנהלים תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות המערך המשפטי בהחברה האם, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם. הלשכה המשפטית מאמצת סקר זה בהתאמות הנדרשות.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך הסיכונים" הרבעוני הנדרש בהוראה 310 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים המשפטיים משולב במסמך הסיכונים הכולל של מנהל הסיכונים הראשי ונדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים ממליצה לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי הלשכה המשפטית, הביקורת הפנימית וקצין הציות והממונה על אכיפה פנימית בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מיידיית למנכ"ל הבנק.

ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי של החברה האם פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית.

סיכונים משפטיים מהותיים בבנק מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי בהחברה האם, הן כדיווחים מיידיים והן כדיווחים תקופתיים. כמו כן הוקמה ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים הכוללת נציגים מכל חברות הבת המתכנסת תקופתית ונדונים בה החברה האם – נושאים משפטיים מהותיים, וחשיפות מהותיות.

סיכון ציות כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 308 – "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

ההוראה נועדה לעדכן ולערך התאמות להוראה הקיימת, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002. עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.

- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את ההוראות הציות. הוראות ציות: כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לתאגיד הבנקאי לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור וכדומה ואו הוראות יציבותיות, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות (להלן: "מנהל סיכון ציות").

- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.

הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, והמסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפירסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק השלים ביצועו של סקר פערים בנושא ופועל לסגירת הפערים שעלו במהלך הסקר. הבנק מינה את מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק, והוא פועל, בין היתר, לבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תוכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך.

מדיניות

דירקטוריון הבנק אישר את מסמך מדיניות הציות של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נדונה בוועדה לניהול סיכונים. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה. כמו, מאשר הדירקטוריון אחת לשנה את תוכנית העבודה של יחידת הציות.

תאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר ההוראות הציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הבנק. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק יחידת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה") הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית כקצינת הציות הראשית וכממונה על איסור הלבנת הון, אשר אחראית גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור, על האכיפה המינהלית בדיני ניירות ערך. כמו כן, מונתה מנהלת הסיכונים הראשית כ- RO (הממונה) על יישום הוראות FATCA בבנק.

- הפונקציה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים, כולל על פערים שנמצאו ע"י מנהלי סיכון ציות לכל מדרג הסמכויות בבנק, בין היתר, ע"י בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות וביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות על מנת לוודא כי הם תואמים את ההוראות הציות השונות וע"י קבלת דיווחים ממנהלי סיכון הציות. כחלק מתפקידה, בוחנת הפונקציה חוזרים ונהלים טרם פרסומם.

הפונקציה, בודקת את קיום ההוראות הציות שבאחריותה ובסיוע הלשכה המשפטית, עוקבת באופן שוטף אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות.

הבנק נסמך על סקר התשתיות אשר נערך על ידי החברה האם במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, עפ"י הוראות בנק ישראל והוגדרו בקורות למניעת הסיכון שבהפרתן. בשנת 2014 השלימה החברה האם עדכון מקיף לסקר התשתיות. הבנק אימץ ואישר את הסקר בחודש פברואר 2015. על פי ממצאי הסקר עולה כי קיימת בבנק תשתית עניפה הכוללת מספר בלתי מבוסס של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו.

- לצד מנהלת הסיכונים הראשית בתפקידה כקצין ציות ראשי פועלים:
- נאמני ציות במטה ובכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.
- ועדת תיאום לאכיפת הציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות (הלשכה המשפטית, החטיבות העסקיות, נציגי הדרכה ועוד). פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות מתכנס בראשות מנכ"ל מת"ף ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.
- כמו כן, מסתייעת הפונקציה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במחלקת שיטות ותהליכים בחברה האם, בלשכה המשפטית של הבנק, במת"ף וביחידת ההדרכה.
- בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות על ידי לומדה, קיום ימי עין והדרכות למטה ולסניפים.

דיווח על החשיפה

- החשיפה לסיכונים ציות מרוכזת במסמך הסיכונים הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון. הדיווח כולל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציות חדשה.
- אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק דיווח מפורט ובו הוא מסכם את פעילותו בשנה קודמת וכן מציגה את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות קצין הציות וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים מיידיים לדירקטוריון

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון ציות

- הבנק מבסס את מדיניות ניהול סיכון הציות ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.
- החברה האם מכוונת ומלווה את הבנק בבניית מערכות, בכתבת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכונים חוצי גבולות

בחודש מרץ 2015, התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים המורה על קביעת מדיניות לניהול סיכונים חוצי גבולות בעבודה מול תושבי חוץ ועל שורה של פעולות שיש לנקוט לצמצום הסיכון כגון החתמת לקוחות על הצהרות לעניין חבות המס שלהם, ויתור על סודיות, זיהוי לקוחות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ועוד. הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי נערך במועד ליישום הוראות המפקח על הבנקים. נקבעה מדיניות שאומצה ע"י הבנק והבנק עמד בשנת 2015 בהנחיות המפקח וממשיך לפעול ליישום הנחיות שיישומן נקבע לשנת 2016.

סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "איסור הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המיגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת איסור הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקן 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים.

תיאבון הסיכון

- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהול התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות מולם ישן הגבלות.
- מדיניות ניהול הסיכון מתייחסת לדרישות "הכר את הלקוח" בהתאם לחקיקה מחייבת ומגדירה תהליכים וכלים הנדרשים לצורך עמידה מיטבית בדרישות אלו.

ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון אשר אחראית גם על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. יחידת איסור הלבנת הון אחראית על:
- טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
- פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
- הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק בסניפים ובכל אחת מהחטיבות. נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים.
- הבנק עורך ימי עיון מפעם לפעם לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.
- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה, מסירתם לאחראי על ניהול סיכונים איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

דיווח על החשיפה

- החשיפה לסיכונים איסור הלבנת הון מרוכזת במסמך הסיכונים הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון. הדיווח כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם ודווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק. הדיווח כולל, בין היתר, סיכום פעילות היחידה והתייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקורות אירוע.
- אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה, לאחר שזו נדונה בוועדה לניהול סיכונים.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

- האחראי למילוי החבות בחברה האם לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, באחריותו כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות והבנק בכללן, לכוון וללוות את הבנק בבניית מערכות, בכתובת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות.
- מערך הביקורת הפנימית משלב בתכניות העבודה השנתיות ביקורות בנושא יישום מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור בכל הקבוצה.

סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם אירן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם אירן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם אירן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות במישרין או בעקיפין, עם אירן או עם גוף אשר הוגדר כ"אויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההערכות המתוארת לעיל, הערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

טבלה 13: גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

הבנק אינו משקיע במניות כחלק מפיזור הסיכונים וגיוון מקורות ההכנסה. מניות המוחזקות בתיק הבנקאי הן מניות שנתקבלו במסגרת הסדר חוב ללא תמורה. פוזיציות הבנק במניות אלו שוליות.

טבלה 14: סיכון ריבית בתיק הבנקאי

בניהול החשיפות לסיכונים שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר.

מטרת ניהול הסיכון בתיק הבנקאי היא למזער את השפעת שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית על השווי ההוגן, ובה בעת לשמור על יציבות הרווחים החשבוניים של הבנק באופק של שנה אחת קדימה. הבנק עושה שימוש בשתי גישות עיקריות למדידה והערכה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי: הגישה הכלכלית המעריכה את השפעת השינוי בשערי הריבית על השווי ההוגן וגישת הרווח בסיכון המעריכה את השפעת שינוי בשערי הריבית על הרווחיות החשבונית. כמו כן, הבנק מבצע ניתוחי רגישות שונים, מבחני קיצון בשערי הריבית וכן בוחן את הערך בסיכון (VAR).

ניהול ובקרת סיכון הריבית בתיק הבנקאי מתבצע על פי רוב על בסיס שוטף ובדיעבד במערכת מרכזית לחישוב סיכון הריבית בסך התיק הבנקאי וכן במערכות נוספות.

גידור

הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות הגידור מתבצע בהתאם למכשירים הפיננסיים העומדים לרשות הבנק, כאשר האסטרטגיות נעשות במכשירי שוק כגון עסקאות החלפת ריבית.

הנחות מפתח

יתרות העו"ש שאינן נושאות ריבית הינן יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. תקופת הפירעון של יתרת העו"ש המשמשת בחישוב החשיפה לריבית נקבעה לשנה. הבנק בוחן שינוי אופן הפריסה הקיים היום.

מידע כמותי

כימות החשיפה בתיק הבנקאי משולבת בחישוב מודל VaR, וכן במבחני הקיצון, ונועדה להגביר את שקיפות סיכון הריבית בבנק הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר. הבנק מודד ומעריך את רגישות התיק הבנקאי לשינויים בריבית בהתאם לנדרש בהוראת נב"ת 333 בנושא סיכון הריבית. המדידה נעשית הן ברמת מגזר הצמדה והן ברמת פעילות בודדת, ומשערכת באופן שוטף את השפעת זעזוע סטנדרטי על השווי הכלכלי.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של ירידה מקבילה של 1% בעקום הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2014		ליום 31 בדצמבר 2015		
המגבלה	אחוז החשיפה	המגבלה	אחוז החשיפה	
4.5%	1.4%	4.5%	4.3%	מט"י לא צמוד
4.0%	3.1%	4.0%	1.8%	מט"י צמוד מדד
1.0%	0.0%	1.0%	(0.1%)	מט"ח וצמוד מט"ח
8.0%	5.3%	8.0%	6.0%	סך הכל

מידע נוסף על סיכונים אחרים שאינם נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכונים אחרים

1. **סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (CROSS BORDER)** (כחלק מסיכון ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור)- הוראת נב"ת 411 עוסקת בסיכון הפוטנציאלי למעורבות הבנק/קבוצה בהפרות הדין הזר הרלבנטי למדינת התושבות או האזרחות של הלקוחות בהן אירועי הלבנת הון, מימון טרור ובסיוע ללקוחות לעקוף את הדין הזר בתחומי מיסוי. מעורבות זו הינה בעלת פוטנציאל גבוה להפסד כספי, פגיעה במוניטין, סיכונים משפטיים וסיכונים תפעוליים.

לעניין סיכון "חוצי גבולות", הבנק פועל בהתאם למדיניות בנושא "הכר את הלקוח" כמפורט במסגרת הוראת נב"ת 411. ובהתאם לכך גם לסיכון נכתבה מדיניות נפרדת בבנק, במסגרתה הוגדרו, בין היתר, הקווים המנחים לניהול הסיכון, תיאבון הסיכון, בקרה ודיווח. מנהל סיכון הלבנת הון הינו קצין הציות, כאשר ניהול הסיכון מתבצע לכל רוחב 3 קווי ההגנה.
2. **אכיפת דיני עבודה (כחלק מסיכון הציות) - הסיכון להטלת עיצומים כספיים ו/או אכיפה פלילית ו/או תביעה אזרחית על הבנק הן כמעביד והן כמזמין שירות מקבלנים, כתוצאה מהפרת החוק להגברת האכיפה בדיני עבודה, לרבות על המנכ"ל ו/או נושאי משרה אחרים באופן אישי.**

הבנק נקט צעדים להקטנת הסיכון ובכלל זה:

עובדים חיצוניים: מופו הסכמים הקשורים לעובדים חיצוניים, נקבעו מנגנוני בדיקה ופיקוח על קבלנים ונקבעו נהלי עבודה מתאימים כולל חוות דעת משפטית מתאימות ספציפיות לנושא.

חלק מהסכמי העבודה עם קבלנים נקבעים ומאושרים במערך הרכש והלוגיסטיקה בחברה האם.

עובדי הבנק: מופו ההסכמים והנהלים הקשורים לעובדי הבנק, ע"י משרד עו"ד המתמחה בדיני עבודה ופורסמו הנחיות מתאימות לעובדים בדגש על נושאים כמו הקפדה על שעות נוספות, איסור פיטורי עובדות בהריון, איסור הטרדה מינית וכיוצא בהתאם לדרישות החוק. נהלי העבודה עודכנו ונקבעו בקורות שונות לבחינת העמידה בדרישות החוק.
3. **- מעילות והונאות (כחלק מן הסיכון התפעולי) – מנוהל בכפוף להוראות נב"ת 350 ו- 351 מעילות- הסיכון למעילות עובדים ונושאי משרה בנכסי התאגיד הבנקאי ונכסים המוחזקים בו או המנוהלים על ידו, לרבות גניבה, מרמה, סחיטה, עושק והונאה כאשר כל אחת מהעבירות הנ"ל מוגדרות בחוק העונשין. נב"ת 351 מסדיר את נושא הדיווח לבנק ישראל באירוע של "מעילה", מפנה להגדרת מונח זה לפקודת הבנקאות (לדוגמא: גניבה, ניהול רכוש בצורה לא הולמת, עקיפה של הרגולציה, לרבות גניבת כספי הבנק או לקוחותיו וכיוצא).**

הונאות - הסיכון להפסדים לבנק כתוצאה מפעולות מסוג שנועד להונות, לנהל רכוש בצורה לא הולמת או לעקוף חוקים, על ידי צד שלישי. הטעייה מכוונת של אדם / קבוצת אנשים חיצוניים לבנק, הגורמת / עלולה לגרום נזק לבנק, על מנת להשיג שלא כדין נכסים, כספים או שירותים.

התנהגות לא אתית - סיכון להפסד לבנק לרבות התממשות סיכון מוניטין כתוצאה מהתנהגות של עובד/ת הבנק שאינה בהתאם לקוד האתי ו/או נהלי/נוהגי הבנק, התנהגות פסולה ו/או בלתי נאותה או בלתי הולמת.

תהליכים ופעילויות לניהול וניטור סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית מוגדרים ומתקיימים לרוחב הבנק והקבוצה בחתך 3 קווי ההגנה לרבות מיפוי והערכת החשיפה לסיכונים, דיווח מידי בגין אירועים חשודים שמזהים בפעילות השוטפת מול לקוחות או כל גורם אחר, ניהול תהליכי עבודה למניעת סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, בהתאם לנהלי הבנק ותוך תיאום ושיתוף פעולה בין הפונקציות הפועלות.
4. **סיכוני IT סייבר (חלק מהסיכון התפעולי) – בהתאם להוראת נב"ת 361**

סיכון זה מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר, בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. אירוע סייבר מוגדר כאירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות המחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב, על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי. בהגדרה זו נכללים גם ניסיונות לביצוע תקיפה גם אם לא אירע נזק בפועל. לבנק מדיניות בתחום הסייבר הכוללת פעולות העשויות למזער פוטנציאל להתממשות סיכון מוניטין בעת קרות אירוע סייבר.
5. **סיכוני IT (חלק מהסיכון התפעולי)- סיכון ניהול טכנולוגיות מידע – מוגדר בהתאם להוראת נב"ת 357**

החשש להתממשות סיכונים פוטנציאליים והפסד לבנק כתוצאה מפגיעה במערך ניהול טכנולוגיית המידע ובכלל זה: אי שימוש בטכנולוגיות עדכניות, מדיניות מיקור חוץ והתנהלות לקויה מול ספקים, פעילות ותחזוקת מערכות שאינה תומכת באופן נאות בפעילות העסקית (ובכך פוגעת גם בכושר התחרות של הבנק), ניהול לקוי של מלאי ציוד מחשבים ותקשורת ועוד.

הבנק עוקב אחר איומים הנובעים משימוש בטכנולוגיות חדישות, ע"מ לחסום אפשרות לביצוע עסקאות שלא פנים מול פנים ולהימנע מאי קיום הליכי זיהוי אימות ורישום הנדרשים בהתאם לחוק. המעקב מבוצע במסגרת הפורום הקבוצתי למעקב אחר סיכונים תפעוליים וקיימת מדיניות ייעודית לניהול הסיכון. במסגרת סיכון ניהול טכנולוגיות

מידע ישנו מיקור חוץ. מיקור חוץ מהווה כלי אפשרי נוסף להשגת מטרותיו העיסוקיות של הבנק תוך שיפור השירות ללקוחות והקטנת הוצאות תפעוליות. בניהול הסיכון, הבנק פועל כדלקמן:

- מיקור חוץ בתחום טכנולוגיית המידע מנוהל בהתאם להוראת נב"ת 357.
- לגבי שאר התחומים, הבנק יפעל לעניין מיקור חוץ על-פי הקווים המנחים בהוראת נב"ת 350. ככלל, במיקור חוץ, יבצע הבנק בדיקת נאותות עסקית של הספק המומלץ, כולל איתנות פיננסית, הוכחת יכולות וכישורים רלוונטיים, יפתח תכניות לניהול וניטור הסיכונים הקשורים להסדרי מיקור החוץ וכן ייצור סביבת בקרה אפקטיבית (בבנק ואצל הספק).

6. סיכון המשכיות עסקית(חלק מהסיכון התפעולי) - מנוהל בכפוף להוראת נב"ת 355. סיכון המשכיות עסקית הינו התממשות מצב בו נפגעת יכולתו של הבנק לקיים פעילות עסקית רציפה ללא הפרעות ולשמור על יציבותו הפיננסית ועל נכסיו גם בשעת-חירום ובמצבי אסון. כחלק מניהול סיכונים המשכיות עסקית, הבנק אימץ את תרחישי החירום שהוגדרו ע"י חב' האם אשר עלולים לפגוע באופן מהותי ביכולתו לקיים את פעילותו העסקית ולשמור על יציבותו. הבנק נערך לתרחישים הללו, לרבות ביצוע פעולות מקדימות והכנת תכניות פעולה מפורטות. במסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית, הגדיר הבנק שורת צעדים ומרכיבים אשר נועדה לנהל את הסיכון לרבות: ניתוח השלכות עסקיות, אסטרטגיית התאוששות, תכנית המשכיות עסקית, ניטור הסיכונים ועוד.

7. סיכון רגולטורי (סיכון רוחבי המנוהל בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי והציאות) מקורו במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, רגולציה ופסיקה אשר ליווים, יישומם והטמעתם עשויים לגרום לעלויות כבדות במשאבים. רגולציה רבה, המשתנה בתדירות גבוהה באופן שאינו מותיר מרחב זמן נאות להיערכות מקשה על הוודאות המשפטית וההתמצאות בעולם הרגולטורי, והופכת את משימת ניהול הסיכונים המשפטיים למורכבת יותר.

הסיכון מקבל ביטוי במסגרת מדיניות הסיכון המשפטי ומדיניות הציאות. מנהלת הסיכון המשפטי הינה מנהלת הלשכה המשפטית.

חשיפה לרגולציה עתידית אפשרית, העלולה להשפיע על אסטרטגיית הבנק מנוהלת במסגרת הסיכון האסטרטגי.

8. הגבלים עסקיים (כחלק מהסיכון המשפטי והציאות) – מנוהל כחלק מסיכון הציאות בהתאם להוראת נב"ת 308. בהיבט המשפטי מהווה סיכון לעיצומים כספיים שנקבעו בחוק, להפסדים מהותיים או לפגיעה במוניטין התאגיד הבנקאי כתוצאה מאי ציות בדיני ההגבלים העסקיים.

טבלה 15: יחס כיסוי הנזילות

רקע

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים – לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. בחודש ספטמבר 2008 הוציאה ועדת באזל, ה-BIS, הנחיה מעודכנת (Sound Practice) שעוסקת בתחום ניהול סיכון הנזילות. ההנחיה נכתבה בעקבות לקחי המשבר הפיננסי, וכוללת שורת הנחיות חדשות לניהול הנזילות, ובהן: הצורך בתמחור סיכון הנזילות, הצורך בהחזקת כרית בטחון, שורת עקרונות במדידת הסיכון בהם שימוש נרחב יותר בתרחישי קיצון, ניהול נזילות תוך יומי, תכניות מגירה ועוד. בחודש ינואר 2013 פרסמה ועדת באזל עדכון של המסמך שפרסמה בדצמבר 2010 כחלק ממקבץ מסמכים לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית (באזל), שעוסק בשני מדדים חדשים לאמידה כמותית של סיכון הנזילות - יחס הנזילות המזערי (LCR), ויחס המימון היציב (NSFR), וכלים פיקוחיים נוספים לניטור הסיכון. בחודש ינואר 2013 פרסם בנק ישראל עדכון להוראות ניהול סיכון הנזילות (הוראה 342), שעיקרו הרחבה ועדכון של מתכונת המעקב והדיווח אחר סיכון הנזילות במערכת הבנקאית. בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל הוראה חדשה "יחס כיסוי הנזילות" (הוראה 221) המאמצת את המלצות ועדת באזל. הוראת ניהול בנקאית תקן 342 תמשיך להתקיים במקביל להוראה 221, כאשר נדרש למלא אחר הדרישות האיכותיות והכמותיות שבה עד תום תקופת המעבר, ותעודכן לאחר תום תקופת המעבר.

מדיניות הבנק בסיכון נזילות

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, שאישר הדירקטוריון, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאית תקן 342 ו-221 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחס כיסוי נזילות, יחסי הנזילות הפנימיים, אופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחישי קיצון, וכן מגבלות על תזרים המזומנים. במדיניות נכללת התייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים. הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים והתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה המופקדים על ניהול סיכון זה.

ניהול סיכון הנזילות מיועד לשימור נזילות מספקת כדי:

- א. לממן את בסיס הנכסים הנוכחי של הבנק.
- ב. לגדול בנכסי הליבה של הבנק על מנת לענות על צרכי הלקוחות.
- ג. לשמר עודפי נזילות מספקים ומובנים כראוי, כדי להקל על פעילות תחת מגוון רחב של תנאי שוק משתנים הן בטווח הקצר והארוך.
- ד. לעמוד בדרישות הרגולציה.

מקורות המימון העיקריים של הבנק כוללים את פיקדונות הציבור לטווח קצר, בינוני וארוך, זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים, ממגוון של מגזרי לקוחות, וגיוס הון באמצעות הנפקת שטרי הון לטווח הארוך. הנגזרים יוצרים תזרים נכנס גבוה ותזרים יוצא גבוה, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה, הבנק אינו מחשיב בנכסים הנזילים ביטחונות שהוא נדרש להפקיד בגין פעילות זו. יחס כיסוי הנזילות הממוצע במהלך הרבעון עומד על 376%, כאשר הדרישה המזערית הינה 100%. במהלך תקופת הדיווח בוצעו פעולות לעמידה ביחסי כיסוי גבוהים מהנדרש על פי הוראות ניהול בנקאית תקן 221 ו-342.

נכסים נזילים ומקורות מימון

הבנק שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות פיקדונות בבנק ישראל ובבנקים, השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמטבע חוץ אשר יאפשרו לו לעמוד בכל צרכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון ובאמצעות מדיניות של גיוס מקורות יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים הכוללים פיקדונות ציבור והיערכות לגיוס אג"ח לתקופות ארוכות. הנכסים הנזילים העיקריים של הבנק על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 הינם פיקדונות בבנק ישראל, ואג"ח מדינת ישראל בשקלים ובמטבע חוץ.

ריכוז נכסים באיכות גבוה (HQLA) – הרכב הנכסים הנזילות של הבנק כולל פיקדונות בבנק ישראל, אג"ח ממשלת ישראל בארץ ובחו"ל ואג"ח קונצרנים בדירוג השקעה בינלאומי גבוה.

מקורות המימון העיקריים

פיקדונות: פיקדונות הציבור הם מקור המימון העיקרי של הבנק. לתאריך 31/12/2015, היקף פיקדונות הציבור בבנק עמד על 15.5 מיליארד ש"ח.

הבנק מנטר באופן שוטף את היקף וריכוזיות הפיקדונות על פי קריטריונים שונים, לפי גודל, משך חיים ממוצע, מכשיר וסוג לקוח ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל. חלקם של פיקדונות הציבור לפי דרישה בסך הפיקדונות גבוה ומסתכם ביום 31 בדצמבר 2015 ב 50.3% בהשוואה ל- 42.4% ביום 31 בדצמבר 2014. הגידול בהיקף הפיקדונות לפי דרישה נובע מהירידה בשיעור הריבית במשק וכן מתנועה של נכסים מהשקעה בניירות ערך להפקדות בפיקדונות לזמן קצר. מודל הנזילות של הבנק המבוסס על נתונים סטטיסטיים לבחינת חלק הפיקדונות האמורים שניתן להתייחס אליהם כפיקדונות יציבים וניהול החשיפה מתבצע בכפוף ובתחום המגבלות שנקבעו ובהתבסס על מודל זה.

סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2014	2015	
פקדונות לפי דרישה		
5,315.4	7,686.2	אינם נושאים ריבית
138.2	193.0	נושאים ריבית
5,453.6	7,879.2	סה"כ לפי דרישה
7,619.1	7,575.1	לזמן קצוב ⁽¹⁾
13,072.7	15,454.3	סך כל פקדונות הציבור ⁽²⁾
-	-	(1) מזה: פקדונות שאינם נושאים ריבית
-	-	(2) מזה:
11,013.4	13,468.0	פיקדונות של אנשים פרטיים
12.5	9.2	פיקדונות של גופים מוסדיים
2,046.8	1,977.1	פיקדונות של תאגידים ואחרים

פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2014	2015	
יתרה	יתרה	תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
9,747.0	11,359.8	עד 1
2,286.0	3,314.4	מעל 1 עד 10
823.1	780.1	מעל 10 עד 100
216.6	-	מעל 100 עד 170
13,072.7	15,454.3	סך הכל

חוב לטווח ארוך

חוב לטווח ארוך מוגדר ככלל כחוב לתקופה של יותר משנה אחת. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הם חלק ממקורות המימון של הבנק לטווח ארוך. לתאריך 31/12/2015 הסתכמו אגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק בכפ.966.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 777.1 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2014.

אסטרטגיית המימון

הבנק מתמקד בגיוס פיקדונות לפי סוג הלקוח, ותקופות הפיקדון, ולשם כך מפתחת החברה האם מוצרי פיקדונות שונים הנותנים מענה לצורכי הלקוחות השונים מחד ולפיזור והפחתת סיכון הנזילות מאידך. הבנק שם דגש על גידול בפעילות הלקוחות הקמעונאיים מתוך סך הפיקדונות, ועל הפחתת סיכון הריכוזיות הנובע ממפקידים גדולים.

הבנק מנטר את היקף וריכוזיות הפיקדונות ברמה יומית על פי קריטריונים שונים, באופן שוטף לפי גודל ומשך חיים ממוצע, מכשיר, וסוג לקוח, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות:

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכון נזילות נבחן, מבוקר ונדון באופן שוטף וייעודי על ידי הפורומים והועדות ברמת דירקטוריון, הנהלה ודרגי ביניים. במסגרת זו, מבוצע מעקב שוטף אחר תחזיות של תזרימי מזומנים, מגמות בסגמנטים שונים של פיקדונות, ריכוזיות מפקידים ועלויות גיוס.

הבנק מנהל מעקב אחר מצב הנזילות ואחר החשיפה לסיכון הנזילות שלו. הבנק קבע מדיניות לניהול סיכונים נזילות ומנהל את הנזילות באופן עצמאי, בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ובכפוף להוראות הרגולציה.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- צוות נזילות בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן כ 5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכונים שוק.
- צוות פיננסי בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.
- צוות ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל – המתכנס לפחות אחת לחודש ודן בין היתר בנושאים הקשורים למכלול הסיכונים הפיננסיים.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- דיווח רבעוני בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון בנזילות, במסגרת מסמך הסיכונים.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכונים נזילות.

התשתית לניהול סיכון הנזילות – מערכות וכלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבעי ישראלי ובמטבע חוץ, הן במצב עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון כדלהלן:

מודל פנימי במטבעי ישראל ובמטבע חוץ בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342

לצורך ניהול הנזילות הכולל מנהל ונמדד סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בחברה האם ושטרתו לעקוב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק הן תחת תרחיש לחץ של מצב עסקים רגיל והן תחת סט של תרחישים המדמים מצבי לחץ וקיצון שונים הנוגעים לכלל המערכת הבנקאית ולבנק באופן ספציפי. המודל מבוסס על הערכת איכות ופיזור תיק הנכסים ומשתמש במקדמי ביטחון הולמים שנבחנו על בסיס היסטורי בהתאם לרמות הסיכון, לסיפור התרחיש ובהתבסס על חוות הדעת של גורמים מקצועיים. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה ברמה היומית השוטפת על מצב הנזילות במטבעי ישראלי ובמטבע חוץ ולפרקי זמן שונים. לאורך זמן, הבנק עומד ביחס נזילות גבוה מ-1 בהתאם לדרישות הוראה 342.

תרחישי קיצון

העקרונות העומדים בבסיס תרחישי הקיצון הינם שככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס לתזרים היוצא (נטו), הצפוי להתממש בתרחישי הקיצון, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בצרכי הנזילות. למטרה זו מסווגים הנכסים הנזילים במודל ע"פ רמת נזילותם, בהתאם להוראות בנק ישראל והתזרים היוצא על בסיס פרמטרים שמוגדרים ע"פ הערכות מומחה.

המודל משמש כלי ניהול דינמי, ברמה היומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכון הנזילות. תוצאות המודל מוצגות על בסיס יומי בשיבת נזילות ביחידה לניהול פיננסי ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמים עסקיים ובקרתיים בבנק ובקבוצה.

הבנק אימץ את מודל הנזילות שפותח בחברה האם, המותאם להוראה זו ומנהל ומודד את סיכון הנזילות ברמה יומית, בהתאם לדרישת ההוראה.

מערכת זה"ב – RTGS לניהול נזילות תוך יומי במטבע ישראלי

בנוסף, לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב – RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונותיו.

כרית ביטחון

דירקטוריון הבנק קבע כרית ביטחון מינימאלית של נכסים נזילים מידיים במט"ח, הניתנים למימוש מידי.

תוכנית חירום

בהתאם להוראות בנק ישראל, הוגדרה בבנק תוכנית מימון לשעת חירום (Contingency Funding Plan-CFP). מטרת התוכנית היא להגדיר את הפעולות הדרושות בניהול סיכונים הנזילות להגנה על המפקידים, החייבים ובעלי המניות, ולקבוע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק. התוכנית מציינת מהם הקריטריונים להפעלתה, מהם תרחישי הלחץ האפשריים, ניטור הסיכון ומעקב אחר האינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות, תחומי אחריות וסמכות של בעלי תפקידים, אופן המענה והדיווח וההתנהלות מול גורמי פנים וחץ. בנוסף, עורך הבנק אחת לשנה תרגיל חירום המדמה תרחיש קיצון שמשפיע גם על מצב הנזילות, ובוחן את תפקוד הבנק במצב חירום ואת יישום תכנית החירום.

יחס נזילות מזערי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

הוראת ניהול בנקאי תקין מבוססת על המלצות ועדת באזל. הוראה זו כוללת שורת הנחיות למדידה ע"פ קריטריונים אחידים, את סיכון הנזילות בבנק. יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו תקן שנועד לשפר את עמידות פרופיל הסיכון של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר באמצעות דרישה שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets – HQLA), שאינם משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות וזאת כדי לענות על צרכי נזילות בתרחיש קיצון הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

היחס מונהג החל מ-1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל ויחס כיסוי נזילות במט"ח של 100% ב-1 בינואר 2017 ואילך.

מצופה שתאגיד בנקאי שעומד ביחס כיסוי נזילות של 100% כבר ממועד תחילת היישום ההוראה לא ירד מיחס זה במהלך תקופת המעבר.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

הבנק עומד ביחס ממוצע של 3.7. יחס הכיסוי הגבוה נשען כאמור על החזקת תיק נכסים ("כרית נזילות") מפוזר ואיכותי אשר במטבעי ישראלי מושקע בעיקר בפיקדונות בבנק ישראל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל ובמטבע חוץ בעיקר באג"ח של ממשלת ישראל וכן על מגוון מקורות מימון יציבים ולטווחי זמן שונים. סיווג הנכסים, הפיקדונות, המסגרות והביטחונות השונים וכן השימוש במקדמים, מבוצע כפי שנקבע בהוראה 221.

יחס כיסוי נזילות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015

סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
4,978		1 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
13,476	897	2 פיקדונות קימעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
6,619	331	3 פיקדונות יציבים
4,984	510	4 פיקדונות פחות יציבים
1,872	56	א4 פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
1,470	798	5 מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
-	-	6 פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) פיקדונות ברשתות של תאגידים בנקיים קואופרטיביים
1,461	789	7 פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
9	9	8 חובות לא מובטחים
-	-	9 מימון סיטונאי מובטח
4,961	523	10 דרישות נזילות נוספות, מזה:
284	285	11 תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	12 תזרימים יוצאים בגין אבדן מימון מוצרי חוב
4,677	238	13 קוי אשראי ונזילות
-	-	14 מחויבויות מימון חוזיות אחרות
259	16	15 מחויבויות מימון מותנות אחרות
2,234		16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
-	-	17 הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
790	618	18 תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
660	358	19 תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
1,376	902	20 סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם		
4,978		21 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
1,332		22 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
376%		23 יחס כיסוי נזילות (%)

- יחס המימון היציב (NSFR (Net stable funding ratio), מכיל שני רכיבים:
- (א) כמות זמינה של מקורות מימון יציבים.
- (ב) כמות דרושה של מימון לשימושים.
- היחס מחושב כשיעור של כמות זמינה של מקורות מימון יציבים מתוך הכמות הדרושה של מימון לשימושים.

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון. כאשר מקורות מימון מתמחזרים או נפרעים ומוחלפים ע"י מקורות חדשים יקרים יותר או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים.

מודל "קצר ארוך" במגזר המט"ח

פעילות המערכת הבנקאית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במט"ח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח הממומנים ממקורות קצרים. פעילות זו נובעת בעיקרה מחוסר זמינות של מקורות מט"ח ארוכי טווח. פעילות כנ"ל חושפת את הבנק לסיכונים פיננסיים משני סוגים - נזילות ומרווח. במסגרת המודל נקבעו מגבלות על היקף השימושים הארוכים כפונקציה של היקף המקורות הקצרים, תוך ניהול סיכוני נזילות ומרווח במט"ח.

מודל "קצר ארוך" בשקלים ברבית משתנה

לבנק חשיפות מקורות עקב אשראים לתקופת בינוניות וארוכות הממומנות בפיקדונות לתקופת קצרות יחסית. פעילות זו ממומנת ממקורות קצרים בריבית משתנה. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי גיוס המקורות. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המקסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שתבחן מעת לעת. ביחס למגזר המט"ח נקבעה במסגרת מודל "קצר/ארוך" במט"ח מגבלה על גובה ההפסד המקסימלי בגין ייקור עלות גיוס מקורות במט"ח. כמו כן, נקבעה מגבלה על גובה ההפסד המקסימלי בגין שינוי הרבית במגזר השקלי הלא צמוד במסגרת מודל "קצר/ארוך" בשקלים.

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים ליום 31 בדצמבר 2015.

מזה משועבדים	הערך במאזן	
	4,366.3	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
	830.1	פיקדונות בבנקים
49.7	1,809.0	ניירות ערך
49.7	7,005.4	סך הכל

טבלה 16: תגמול כללי

בחודש ספטמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן - "הוראה A301"), את מדיניות התגמול של הבנק (להלן - "מדיניות התגמול").

מדיניות התגמול נקבעה בהתאם למדיניות התגמול הקבוצתית של הבנק הבינלאומי (להלן: "מדיניות התגמול הקבוצתית") היא חלה על כלל העובדים וניתנה במסגרתה התייחסות ספציפית לקבוצות העובדים מרכזיים (כהגדרת המונח בהוראה 301A).

הפיקוח על התגמול ותחולת מדיניות התגמול

הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול הוא ועדת התגמול של הדירקטוריון (להלן - "ועדת התגמול"). הרכב ועדת התגמול וסמכויותיה הינם בהתאם להוראה A301 ולהוראת נוהל בנקאי תקין 301 "הדירקטוריון" (להלן - "הוראה 301"). בועדה 5 חברים בהם 4 דירקטורים חיצוניים כולל יו"ר הוועדה. חברי הוועדה הינם יורם הסל (יו"ר הוועדה), סמדר ברבר-צדיק, סמדר אלחנני, רותם רודן ואריה פורת. בהתאם למדיניות התגמול, גם לגופים נוספים בבנק תפקידים בקשר לפיקוח על נושא התגמול, ובכלל אלה אגף משאבי האנוש בבנק והיחידה לניהול הסיכונים בבנק. ועדת התגמול והדירקטוריון נעזרו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' בתחום ליווי הליך גיבוש מדיניות התגמול ותוכנית המענקים לבכירים.

נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים נכון לסוף תקופת הדיווח

בבנק 22 נושאי משרה כהגדרתם בהוראה 301A: 14 דירקטורים, מנכ"ל הבנק, 4 חברי הנהלה, ו-3 נושאי משרה בכירה נוספים כהגדרתם בהוראה 301A. מתוכם שני מנהלים הינם מנהלים שכל תגמולם נקבע על פי הסכם קיבוצי והוא חרג מהגדרת עובדים מרכזיים. בהתחשב בכך שמדובר בבנק שהיקף העובדים שלו הינו פחות מ-1000 עובדים, אין עובדים נוספים העונים על הגדרת עובד מרכזי כמפורט בהוראה. ועדת התגמול אשרה את תנאי התגמול המשתנה ("בונוס") לעובדים מרכזיים שאינם חברי הנהלה.

שיקולים כלליים בקביעת מדיניות התגמול

במדיניות התגמול נקבעו כללים שמטרתם להבטיח כי הסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. השיקולים שהנחו את ועדת התגמול והדירקטוריון באמצע את מדיניות התגמול, בדגש על מדיניות התגמול לנושאי המשרה, הינם, בין היתר, קידום מטרות הבנק, תוכנית העבודה שלו והאסטרטגיה של הבנק בראיה ארוכת טווח ולאור סביבת הבקרה שלו; התרבות הארגונית של הבנק; יצירת תמריצים ראויים, בהתחשב, בין השאר, במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק על מנת שאלה לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק.

לא היו שינויים במדיניות התגמול בבנק בשנת 2015. הבנק נערך להטעמת התיקונים בהוראה 301A שפורסמו ביום 13 באוגוסט 2015, בין היתר, בקשר עם הוראות בדבר תגמול ליו"ר הדירקטוריון והשבת תגמול משתנה ששולמו לעובד מרכזי, בכפוף למועדים שנקבעו בהוראות המעבר שנקבעו בתיקונים.

הסדרי התגמול העיקריים לכלל העובדים

ככלל, מריבית העובדים בבנק מועסקים על פי הסכמים קיבוציים כפי שנקבעים מעת לעת (להלן: "ההסכמים הקיבוציים"). האמור במדיניות התגמול ביחס לעובדי הבנק המועסקים על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק, כפוף להוראות ההסכמים הקיבוציים, בהתאם לאמור בהוראה 301A.

במדיניות התגמול נקבע כי הבנק מתגמל את עובדיו במענק שנתי בהתאם לתשואת הבנק על פי מדרגות הקבועות בהסכמים הקיבוציים החל מסף תשואה להון בשיעור של 7.5% ועד לתקרה שנקבעה בהסכמים הקיבוציים (להלן: "תנאי הסף"). הענקת תגמול משתנה מותנית בהתקיימות תנאי הסף.

תקציב המענק השנתי לעובדים המועסקים תחת ההסכמים הקיבוציים נקבע בהתאם למדרגות הקבועות בהסכמים הקיבוציים, במונחים של מספר משכורות חודשיות (כהגדרתה בהסכמים הקיבוציים) בממוצע לכל עובד בבנק, והוא לא יעלה על סך של 3 משכורות חודשיות (כהגדרתה בהסכמים הקיבוציים) בממוצע לכל עובד לשנת המענק, למעט לגבי חברי ההנהלה, בעניינם נקבעו תכניות תגמול ספציפיות. בכך, הענקת התגמול המשתנה קשורה לביצוע הבנק. חלוקת תקציב התגמול המשתנה לכלל העובדים כאמור נעשית כך שלכל מנהל בדרג שייקבע על ידי הנהלת הבנק כמנהל הממליץ על חלוקת מענקים מוקצה חלק יחסי מתקציב המענק השנתי, בהתאם לביצועי היחידה לפי היעדים שנקבעו לה הכוללים, בין היתר, פרמטרים עסקיים ופרמטרים הנוגעים לבקרה וביקורת. מנהל היחידה ימליץ על המענק השנתי לכל עובד לאור התקציב היחידתי והמלצת מנהלים ממונים נוספים על העובד, והיקף המענק יהיה בשים לב לציון הערכה שנקבע לעובד על פי מנגנון ההערכה הנהוג בבנק. בהתאם לחשיבות הרבה שמייחס הבנק לטיפוח כוח האדם בו, תהליך החניכה, הליווי והלימוד של העובדים נעשה באופן שוטף כל ימות השנה. במסגרת זו מתקיים גם תהליך ההערכה, המהווה כלי ארגוני ואישי להערכת העובד ולהענקת משוב ביחס להישגיו, יכולותיו וכן התחומים בהם מצופה ממנו להשתפר. מנגנון ההערכה משלב בין ציונים ברי-השוואה, הערכות מילוליות והערכת אופק התקדמותו של העובד בבנק.

בנוסף למענק השנתי, הבנק יהיה רשאי לאשר תגמול משתנה נוסף לעובדים מצטיינים בגין הישגים בעבודה.

הסדרי התגמול העיקריים לחברי ההנהלה

בכל הנוגע לחברי ההנהלה, חלה בנוסף למדיניות התגמול גם תוכנית המענקים לבכירים. מדיניות התגמול קובעת, בין היתר, כללים הנוגעים לתגמול הקבוע ולהסדרי סיום העסקה של חברי ההנהלה, ותוכנית המענקים לבכירים קובעת כללים לתגמול המשתנה לחברי ההנהלה.

בתוכנית המענקים לבכירים נקבע כי תנאי הסף לתשלום מענק בגין שנת המענק הינו עמידה בסף יחס הלימות ההון הכולל אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק. כמו כן, בהתאם לתוכנית המענקים לבכירים, תשלום מענק בגין שנת מענק מותנה בשיעור תשואה להון של 8.5% לפחות. יצוין, כי שיעור התשואה להון המינימאלי המזכה בתשלום מענקים לא יפחת מהשיעור המינימאלי שיקבע בבינלאומי לתשואה להון לאותה שנה. לתנאים להענקת מנות של מענק נדחה ראה להלן.

בהתאם לתוכנית המענקים לבכירים, תקציב המענק השנתי ייקבע בהתאם לטבלת התקציב, הכוללת תקציבי מענק (למנכ"ל ולבכירים האחרים לפי התוכנית) בהתאם לשיעור התשואה להון, החל משיעור תשואה להון של 8.5% ועד שיעור תשואה להון של 15%. בתקציבי המענקים יכולות להיות התאמות (הפחתות או תוספות) בהיקף שלא יעלה על 20% במצטבר בהתאם ליחס בין שיעור התשואה להון ויחס הון הליבה לנכסי הסיכון בפועל באותה שנה בהשוואה ליעדים שנקבעו למדדים אלה בתוכנית העבודה של הבנק. תקציב המענקים כולל גם התאמות בהתאם לתוצאות הבינלאומי בהתאם למדיניות התגמול הקבוצתית.

אי עמידה במדדים אלה תביא לכך שלא יוענק תגמול משתנה או כי תקציב התגמול המשתנה יהיה נמוך באופן יחסי. חלוקתו של התגמול המשתנה לפי תכנית המענקים לבכירים (למעט המנכ"ל), נעשית, בין היתר, על בסיס המשכורות החודשיות היחסית שלהם, עמידתם במדדים אישיים שיקללו ברובם קריטריונים ניתנים למדידה המושפעים מפעילות או מפעילות היחידה עליה הם ממונים, לרבות קריטריונים המשקפים ניהול סיכונים נכון או עמידה בהחלטות ויעדים שנקבעו לצורך שליטה ברמת הסיכון, שיאושרו מראש על ידי ועדת התגמול ורכיב הערכה אישית שיקבע על ידי מנכ"ל הבנק. מדדי ביצוע אלה גם מהווים אמצעי להתאמת התגמול לביצועים.

רכיב ההערכה האישית ייקבע בשים לב לשיקולים הנוגעים לתרומתו של חבר ההנהלה (לרבות בראייה ארוכת טווח) לתוצאות העסקיות של הבנק, לשליטה ברמת הסיכון, עמידה ביעדי ציות לחוקים ולרגולציה וכיו"ב שיקולים. בשים לב לכך שהיקף תקציב המענק הכולל לחברי ההנהלה נקבע על בסיס קריטריונים הניתנים למדידה, קבעו ועדת התגמול והדירקטוריון כי ההשפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה על חלוקת המענק בין נושאי המשרה לא תעלה על שיעור של 20% מסך המענק המשולם לכל אחד מחברי ההנהלה. ככל שהמענק השנתי שייקבע למי מחברי ההנהלה יכלול ההשפעה של קריטריונים איכותיים שאינם ניתנים למדידה העולה על 20% מסך המענק שנקבע לו, יותאם סך המענק עד שהשפעה של קריטריונים כאמור תעמוד על 20% מסך המענק.

תגמול במזמון ותגמול הוני

ככלל, התגמול המשתנה בבנק מוענק במזמון, למעט תוכנית המענקים לבכירים המאפשרת בנסיבות מסוימות להעניק למנכ"ל הבנק אופציות של הבינלאומי, וזאת לשם הגברת זהות האינטרסים בינו לבין הקבוצה. נכון למועד זה, טרם הוקצו אופציות כאמור בהתאם לתוכנית המענקים.

המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות רק אם יוחלט על הענקתן של אופציות לחברי הנהלת הבינלאומי בגין שנת המענק בהתאם לתוכנית המענקים לבכירים בבינלאומי. במקרה של מענק בגובה של עד 300,000 ש"ח - המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות בהתאם לחלק היחסי שהיו זכאים לו חברי הנהלת הבינלאומי באותה שנת מענק, ככל שיבחר לקבל חלק מהמענק באופציות כאמור; במקרה של מענק בגובה של 300,000 ש"ח ומעלה - שיעור האופציות יהיה על פי שיעור התשואה להון בהתאם לטבלה הקבועה בתוכנית המענקים לבכירים.

האופציות תבשלנה בשלוש מנות שוות: הראשונה תבשיל לאחר שנה ממועד ההענקתן או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה העוקבת לשנת המענק, לפי המאוחר, השנייה תבשיל לאחר שנתיים ממועד ההענקתן או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השנייה שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר והשלישית תבשיל לאחר שלוש שנים ממועד ההענקתן או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השלישית שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר. הבשלת כל מנה תהא מותנית בהמשך כהונת המנכ"ל בבנק עד למועד ההבשלה, ובתנאים המפורטים להלן בנושא פריסת המענק לגבי שנת המענק האחרונה שהסתיימה טרם מועד ההבשלה.

מועד הפקיעה של האופציות יהא בתום שלוש שנים ממועד הבשלתן.

ככל שהענקת אופציות, תביא להפרת הוראות דין ו/או היתר רשות מוסמכת, לרבות לעניין שיעורי ההחזקה המינימאליים בבינלאומי בהתאם להיתר בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה בבינלאומי, כפי שיהיה מעת לעת, יהיה רשאי הבינלאומי, בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים, לקבוע כי חלק הענקת הקצאת האופציות כאמור, ישולם חלק המענק בגינו היו אמורות האופציות להיות מוענקות גם כן במזמון (בכפוף להוראות הפריסה האמורות לעיל) או שיוענק למנכ"ל מענק הצמוד למחיר המנייה בדמות אופציות מסוג פאנטום התלויות בביצועי מניית הבינלאומי (להלן: "אופציית פאנטום"), הניתנות למימוש במזמון, שיחולו עליהן התנאים שנקבעו לעיל ביחס לאופציות, בשינויים המחוייבים. השווי המקסימאלי של אופציות הפאנטום שישולם בפועל במועד מימושן יוגבל לעלייה של עד פי שניים במחיר מניית הבינלאומי במועד הענקת אופציית הפאנטום.

הסדרי תגמול בקשר לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת

במדיניות התגמול נכללו מספר מרכיבים שמטרתם להבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים:

- מדיניות התגמול מייחדת התייחסות ספציפית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת.
- התגמול המשתנה של עובדים כאמור נקבע על פי סטנדרטים המתחשבים בחשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו. התגמולים של יחידות כאמור או של עובדים ביחידות כאמור לא יהיו תלויים בתוצאות העסקיות של התחומים העסקיים שאת פעילותם הם מנטרים, מבקרים או מפקחים.
- ככלל, עובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, למעט חברי ההנהלה, כפופים להסדרי התגמול החלים על כלל עובדי הבנק, לרבות בכל הנוגע לתגמול המשתנה. בהתאם לכך, לא נמצא כי יש מקום לקבוע בעניינים הסדרי תגמול משתנה ייחודיים.
- בהתאם למדיניות התגמול, ובשילוב היחידה לניהול הסיכונים של הבנק, ובהתאם למנגנון שאומץ בבינלאומי, ניתנה במנגנון הערכת העובדים בבנק התייחסות ייעודית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת ביחידות עסקיות ולתפקודם בתחום זה.

- כמו כן, בתוכנית המענקים לבכירים נקבע, כי בשים לב לחשיבות ורגישות התפקיד העוסק בפיקוח ובקרה ובדיווח כספי, רכיב המדידה הכמותי המרכיב את הציון האישי לחשבונאי הראשי (חבר הנהלה), לא יהיה תלוי בתוצאות העסקיות של התחומים העסקיים שאת פעילותם הוא מנטר, מבקר או מפקח.

הסדרים נוספים: פריסת המענק

תוכנית המענקים לבכירים קובעת הסדר לפיו חלק מתשלום המענק השנתי יידחה תוך התניית תשלום המענקים הנדחים בעמידה בתנאים כמפורט להלן, ומחזקת את ביסוס הרכיב המשתנה לחברי הנהלה על ביצועים בראייה ארוכת טווח בהתאם להוראה 301A, לרבות התאמה בגין ביצועים חלשים.

בהתאם לתוכנית המענקים לבכירים, 50% מהמענק המשולם לחבר הנהלה בגין שנת מענק ישולם לו במזומן בסמוך לאחר מועד אישור הדוחות הכספיים של הבנק בגין שנת המענק.

50% מהמענק השנתי, יידחה ויפרס בשלושה תשלומים שווים, על פני שלוש השנים העוקבות (להלן: "תשלום נדחה"). על אף זאת, אם בשנת מענק כלשהי לא עלה המענק השנתי לו זכאי הבכיר באותה שנה על 1/6 מהתגמול הקבוע לבכיר, ישולם המענק השנתי בגין שנת המענק כאמור במזומן ולא יחולו הוראות פריסת המענק.

ביצוע כל תשלום נדחה יהיה מותנה בעמידה ביעדים שייקבעו לעניין זה בתוכנית המענקים כמפורט להלן. התשלומים הנדחים יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן.

על אף האמור לעיל, ככל שחלק מהמענק השנתי למנכ"ל יינתן בדרך של תגמול הוני יופחת השיעור מהמענק השנתי שיידחה ויפרס וזאת – בערכו של שיעור של התגמול ההוני מתוך המענק השנתי.

יובהר, כי במקרה שלא ישולם תשלום נדחה, או ישולם באופן חלקי, יתר התשלומים הנדחים, אשר אמורים להשתלם במועדים עוקבים, לא יבוטלו ויהיו כפופים לעמידה בתנאי האמור, בשנים לאחר מכן.

בהתאם להוראה 301A, בתוכנית המענקים לבכירים, תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ואשר מועד תשלומם חל במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת המענק ו/או כתבי אופציה שניתנו בשנים קודמות במסגרת התוכנית אשר הבשלתם חלה באותו מועד או בסמוך לאחריו, יהיו מותנים בעמידה בסף יחס הלימות ההון הכולל וכן בשיעור התשואה להון בשנת המענק, כדלקמן: בשיעור תשואה להון של 8% ומעלה ישולמו מלוא התשלומים ויובשלו כל כתבי האופציה, בשיעור תשואה להון של 4% ומטה לא ישולם המענק הכספי ולא יובשלו כתבי האופציה. בטווח שבין 4%-ל-8% ישולם חלק יחסי של התשלומים ויבשיל חלק יחסי של כתבי האופציה על בסיס ליניארי. הענקת מנת תגמול נדחית קשורה לביצועי הבנק באותה שנה על מנת להבטיח כי התגמול המשתנה יינתן על בסיס ביצועים לטווח ארוך.

בכל הנוגע לעובדים מרכזיים שאינם חברי הנהלה, אשר התגמול המשתנה שיוענק להם יעלה על 1/6 מהתגמול הקבוע שלהם בשנת המענק, נקבעו במדיניות התגמול כללי פריסה כדלקמן ובהתאם להוראת המפקח: 50% מהמענק השנתי יידחה ויפרס לשלוש מנות שוות שישולמו בשלוש השנים העוקבות. תשלום מנת המענק הנדחה יותנה בתנאי הפריסה שנקבעו בתכניות המענקים לבכירים בבנק.

הסדרים נוספים: הפחתת או הגדלת סכומי המענק השנתי

יצוין, כי בהתאם לתוכנית המענקים לבכירים, הדירקטוריון, בכפוף להמלצת ועדת התגמול ולאישור הבינלאומי כאמור במדיניות התגמול, רשאי להוסיף או להפחית את סכומי המענק השנתי ובלבד שההיקף המצרפי של שינוי כאמור לא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית אחת בשנת המענק לכל בכיר. בהפעלת שיקול הדעת יילקחו בחשבון שיקולים שונים הנוגעים לפעילות הבנק ובכלל זה: תוצאות הבנק בהשוואה לתוצאות הבנקים האחרים בקבוצה ובנקים אחרים בסדר גודל דומה לבנק; נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל; שינוי מהותי לרעה במצב הבנק או במצב המקרו כלכלי; עמידה ביעדי ציות לחוקים, לתקנות ולהוראות רגולטוריות; התרומה לתכנון האסטרטגי של הבנק ויישום, ביצוע וקידום תכניות ויעדים אסטרטגיים; הובלת תכניות התייעלות ועמידה ביעדים הנגזרים מהן; יישום, ביצוע וקידום תכניות השקעה ו/או רכישות מהותיות (לרבות רכישות אשר יכולות להקטין את הרווחיות השוטפת); הובלת יישום, קיום וביצוע פרויקטים בקשר עם שמירה על איכות הסביבה ובטיחות; הובלת פרויקטים ותהליכים בתחום האתיקה והנהלים של הבנק; אירועי כשל; ממצאים מהותיים של דוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים; תרומה לשיפור יחסי העבודה בבנק.

חלוקת התוספת או ההפחתה תיעשה לפי שיקול דעת ועדת התגמול והדירקטוריון ובלבד שהוספה או הפחתה לבכיר לא תעלה על גובה של משכורת חודשית וחצי לכל אחד ובכל מקרה לא תעלה על תקרת המענק השנתי.

במקרים מיוחדים וחריגים ומנימוקים שיצינו, הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להפחית סכומים גבוהים יותר מסכומי המענק השנתי, בכפוף למגבלות הקבועות בד"ן ובהסכמים.

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק מענק שנתי על פי תכנית המענקים לבכירים בהיקף המצרפי המפורט לעיל גם אם הבנק לא עמד בשיעור התשואה להון המזכה בתשלום מענק שנתי, ובלבד שוועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית או במצב המקרו כלכלי; הבנק עמד ביחס הלימות ההון הכולל הנדרש; שולמו מענקים שנתיים לעובדי הבנק בגין אותה שנה. גם ביחס לכלל העובדים נקבע במדיניות התגמול כי הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לאשר הפחתת מענקים לעובדים, ככל שנדרש, בין היתר, לצורך שמירה על יציבות הבנק או במקרים שהענקת מענקים כאמור אינה מוצדקת לאור ביצועיים שליליים כגון ירידה בהכנסות וברווחים או אי עמידה ביעדים.

הסדרים נוספים: השבה

ביחס לעובדים מרכזיים, נקבעו במדיניות התגמול ובתוכנית המענקים לבכירים כללי השבה, כלהלן.

מבלי לגרוע מכל סעד העומד לבנק על פי דין, אם יתברר כי שולם למי מחברי ההנהלה תשלום בקשר עם תנאי כהונה והעסקה על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם לחבר ההנהלה סכום נמוך מזה ששולם בפועל, ישיב חבר ההנהלה לבנק, עם דרישתו, כל תשלום כאמור.

כמו כן, אם יתברר כי לא שולם, בחלקו או במלואו, רכיב מתנאי כהונה והעסקה למי מחברי ההנהלה, על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם סכום גבוה מזה ששולם בפועל, יזכה הבנק את חבר ההנהלה בחלק התשלום החסר ויעמיד לזכותו כל זכות שהייתה עומדת לו אילו היה מחושבים תנאי הכהונה והעסקה מלכתחילה על בסיס הנתונים כפי שהוצגו מחדש.

הוראות אלה יחולו במהלך תקופה של שלוש שנים ממועד התשלום, ולא יאוחר מחלוף שנתיים ממועד סיום העסקתו של חבר ההנהלה בבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע את מועדי ההשבה כך שיתבצעו תוך תקופה סבירה בהתחשב בגודל הסכום אותו נדרש להשיב.

ההוראות ההשבה המפורטות בסעיף זה לפי תוכנית המענקים לבכירים, חלות גם בעניין השבת סכומים שהוענקו לעובדים מרכזיים כתגמול משתנה על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים מהותית והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק.

האמצעים המפורטים לעיל (פריסת המענק, הפחתת או הגדלת סכום המענק השנתי והסדר ההשבה) לצד ההסדרים המפורטים לעיל בדבר תקציבי המענקים, קושרים מלכתחילה את היקפי המענקים לביצועי הבנק ואף מאפשרים את התאמת היקפי המענקים בדיעבד לביצועי הבנק.

הסדרי סיום העסקה

בהתאם להוראה 301A, חלק מהתגמולים בגין סיום ההעסקה, המהווים תגמול משתנה, יהיו מותנים בביצועים שנקבעו במדיניות התגמול, וחלק מהם ייפרס לשלוש שנים נוספות, יותנה באי התקיימותם של אירועי קיצון בבנק ויהיה נתון להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד.

כך, במדיניות התגמול נקבע, כי תגמולים לחברי ההנהלה בבנק בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק או חלק ממענק אי התחרות/ההסתגלות העולה על שווי 3 משכורות חודשיות, למעט מכוח התקשרויות או זכויות, קיימות או נצברות, כאמור בהוראה 301A (להלן: "תנאי פרישה משתנים"), ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה, ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה כמפורט להלן.

תשלום תנאי פרישה משתנים כאמור יהיה כפוף להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד עזיבת נושא המשרה, וכמו גם להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד, כמפורט להלן.

בהתאם לכך, תנאי פרישה משתנים יותנו בכך שהתשואה להון הממוצעת של הבנק, בתקופת הכהונה של חבר ההנהלה כחבר הנהלה בבנק או בארבע השנים האחרונות לכהונתו כחבר ההנהלה בבנק, לפי הגבוה, הינה בשיעור של 4% ומעלה. סכום בשיעור של 50% (חמישים אחוזים) מתנאי הפרישה המשתנים להם יהיה זכאי חבר ההנהלה יידחה וייפרס באופן שווה על פני כל אחת משלוש השנים העוקבות למועד סיום העסקתו כאמור ויהיה צמוד לעליית המדד (להלן: "מנת מענק פרישה נדחה").

על אף האמור, אם בדוחות הכספיים הרבעוניים או השנתיים, המתפרסמים בסמוך לפני תשלום מנת מענק הפרישה הנדחה, קיימת חריגה מהותית מיחס הלימות ההון הכולל והון ליבה, הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים כפי שהיו באותה עת, אזי תשלום מענק הפרישה הנדחה, יידחה ב-12 חודשים נוספים (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו נמשכת החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון הכולל והון הליבה כאמור, בדוחות הכספיים הרבעוניים או השנתיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן, מנת מענק הפרישה הנדחה תבוטל ולא תשולם.

יתר מנות מענק הפרישה הנדחה, אשר אמורות להשתלם במועדים עוקבים למועד בו התקיימה חריגה מהותית כאמור, לא תבוטלנה ותהיינה כפופות לעמידה בתנאי האמור, בשנים לאחר מכן.

תיאור הדרכים שבהם סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול

במסגרת קביעת מנגנון התגמול וידא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזת, עקבי עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדדי הסיכון השונים גם הובאו בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לחברי ההנהלה בגין שנת 2015 כפי שאושרו ע"י ועדת התגמול והדירקטוריון.

בנוסף לתנאי הסף הבנק קבע מגוון מדדים אשר לוקחים בחשבון את סיכונים אלו, לדוגמא: עלות החטיבה ביחס להכנסות הבנק, עמידה של הבנק בהוראות רגולטוריות, ציות ואכיפה פנימית.

בהתאם למדיניות התגמול, לא שולמו מענקים שנתיים לעובדי וחברי הנהלת הבנק בגין שנת 2015.

לא חלו שינויים מהותיים אחרים מאז אישור מדיניות התגמול בשנת 2014 אשר יש בהם כדי לשנות את המסקנה בדבר התאמת מדיניות התגמול למסגרות ניהול הסיכונים של הבנק.

לא נמצא גם כי חלו שינויים בפרופיל הסיכון של הבנק בעקבות נטילת סיכונים שאינה עולה בקנה אחד עם תיאבון הסיכון של הבנק, ומדיניות ומנגנון התגמול בבנק לא גרמו ליצירות אירועי חריגה או נטילת סיכונים כאמור.

הקשר שבין מדדי הסיכון והתגמול

במסגרת קביעת מנגנון התגמול מוודא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזים, באופן שיוצר מבנה תמריצים המאזן כראוי בין רכיבי התגמול הקבוע לרכיבי התגמול המשתנה ועקביות עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדיניות התגמול לוקחת בחשבון את הסיכונים העיקריים של הבנק.

במדדי התגמול הובאו בחשבון גורמי סיכון הכוללים בין היתר התייחסות ליחס הלימות ההון, יחס כיסוי נזילות, שיעור הפרשה להפסדי אשראי ועוד.

מדדי הסיכון לעיל משפיעים על התגמול במספר מובנים עיקריים: תנאי סף לתשלום מענקים לפי תוכנית המענקים לבכירים הינו עמידה ביחס הלימות הון כולל, אשר נקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק; יחס הלימות הון ליבה משפיע על היקף תקציב המענק השנתי לפי תוכנית המענקים לבכירים; מדדי הסיכון לעיל מובאים בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לבכירים (KPI's) לפי תוכנית המענקים לבכירים ומשפיעים על היקף המענק שייקבע לכל אחד מהבכירים מתוך סך תקציב המענקים; תשלום מענק שנתי מותנה בעמידה בשיעור התשואה להון מינימאלי; תשלום מנת מענק נדחית מותנית בעמידה ביחס הלימות ההון הכולל וכן בשיעור התשואה להון בשנת הענקת המנה הנדחית; מדדי הסיכון משפיעים גם על אופן התאמת תגמול נדחה בגין סיום ההעסקה הנחשב כתגמול משתנה לפי הוראה 301A.

כמו כן, הרכיב המשתנה מבוסס על תשואה להון ויחס הלימות ההון. יעדי התשואה להון ויחס הלימה של הבנק מותאמים אף הם לסיכונים העדכניים ולעלות ההון של הבנק על מנת לתת ביטוי לפרמטרים של שליטה בסיכון. פריסת התגמול המשתנה והתנאים להענקת מנות נדחות שלו מובילים להענקת חלק התגמול בפועל במועד מרוחק בזמן ובכך מצמצמים את המוטיבציה לנטילת סיכונים לצורכי השגת מענק בטווח הזמן המידי ומבטיחים שאיפה לביצועים לטווח ארוך. השילוב במדיניות התגמול בין תשואה להון לבין הלימות הון מהווה שילוב ראוי היוצר תגמול המביא לקידום מטרות הבנק. הוא יוצר תמריצים ראויים מצד אחד תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. יצוין, כי גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת של הבנק סייעו בגיבוש מנגנוני התגמול, על מנת להבטיח כי המדדים בהם נעשה שימוש במסגרת מנגנוני התגמול עקביים עם יעדי מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ובכך מבטיחים מנגנוני תגמול אפקטיביים. מהות וסוגי המדדים לא השתנו במהלך השנה האחרונה.

היחס בין התגמול המשתנה המירבי לבין התגמול הקבוע, בהתאם למדיניות התגמול, הינו יחס סביר והולם:

- נקבעה תקרה לרכיב המשתנה המסייעת ביצירת מבנה תמריצים מאוזן, כך שלא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק.
- מדיניות התגמול לא כוללת מצבים בהם התגמול המשתנה המרבי יכול להגיע ליותר מ- 100% מהתגמול הקבוע.
- במדיניות התגמול לנושאי המשרה נקבע כי סכום המענק השנתי לנושא משרה לא יעלה על סך של 12 משכורות חודשיות של נושא המשרה, קרי יחס אשר מוטה עוד יותר לטובת התגמול הקבוע.
- ועדת התגמול קבעה כי לגבי עובדים מרכזיים המועסקים בהסכם ואינם חברי הנהלה, תקרת המענק השנתי, ככל שתשולם, תבסס על קריטריונים מדידים ותשולם החל מרף התשואה שנקבעה לגבי חברי ההנהלה בבנק ולא תעלה על המענק הממוצע שיוענק לחברי ההנהלה באותה שנה. כללי הפריסה והשבה לעובדים אלו הינם כפי שנקבעו לחברי הנהלת הבנק.
- היחסים המרביים האמורים בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב התגמול המשתנה הינם מידתיים ומאוזנים לדעת הבנק, ומאזנים כראוי בין הצורך לעודד את עובדי הבנק להצטיין ובין הצורך לשמור על יציבותו של הבנק.
- בפועל, כפי שניתן לראות בפרק הגילוי הכמותי, היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה בבנק נמוך באופן משמעותי מהיחסים המרביים שנקבעו במדיניות התגמול.

גילוי כמותי

ועדת התגמול:

- מספר הדיונים שערכה ועדת התגמול בשנת 2015: 3
- התגמול ששולם לדיקטורים החברים בוועדת התגמול בשנת 2015 הכולל רכיבים ששולמו לחבריו או לגורם אחר עבורו, בגין כהונתם כדיקטורים וחברות בוועדות דירקטוריון נוספות: 1.1 מיליון ₪.

להלן פירוט התגמול ששולם בשנת 2015 (במיליוני ש"ח):

2014		2015		
עובדים	נושאי משרה מרכזיים	עובדים	נושאי משרה מרכזיים	
אחרים	בכירה	אחרים	בכירה	
-	1	-	1	מספר תשלומי הפיצויים ששולמו במהלך שנת הדיווח
	3.6		3.0	סך תשלומי הפיצויים ששולמו במהלך שנת הדיווח

נושאי משרה בכירה

2014		2015		
נדחה	לא נדחה	נדחה	לא נדחה	
				תגמול קבוע
-	11.8	-	10.4	מבוסס מזומן
-	0.5	-	(0.6)	אחרים

טבלת גורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכונים השוק הם סיכונים קיימים או עתידיים לפגיעה בהכנסות והון הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם פועל הבנק והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או על התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים. כדי למזער את החשיפה לסיכונים שוק לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים שוק המפרטת, בין היתר: תיאבון כולל לסיכונים שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והדסקים השונים, דיווח תקופתי להנהלה ולדירקטוריון על החשיפה לסיכונים שוק, הגדרת מערך סמכויות, כלי המדידה, הבקרה והפיקוח אחר החשיפה לסיכונים.	קטנה
1.1 סיכון ריבית	סיכון ריבית הינו סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.	קטנה- בינונית
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון האינפלציה הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון שער החליפין הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק עקב הרעה ביכולת הלואים לעמוד בהתחייבויותיהם לבנק ו/או הרעה באיכותם ו/או הרעה בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.	קטנה- בינונית
2.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלואים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלואה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלואה. - שווי, איכות או תמהיל הבטחונות הניתנים על ידי הלואה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	קטנה- בינונית
2.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונות ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.3	ריכוזיות לווים סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה וקבוצת לווים במצב של לווא/קבוצת לווים גדולה/ יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווא/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה
3.	סיכון תפעולי סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות לרבות מערכות יישומיות ותשתיות טכנולוגיות או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה אימים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לדרוש בהוראות נב"ת של ב" המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.	קטנה- בינונית
4.	סיכון נזילות סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים, לרבות התחייבויות בלתי צפויות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים העומדים לרשות הבנק משיכות בלתי צפויות, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לדרוש בהוראת ניהול בנקאי תקין 221 ו-342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם לנב"ת 221), מגבלות על פער ויחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, (בהתאם לנב"ת 342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.	קטנה
5.	סיכון משפטי סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements). במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפיו ומיזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות ככל שנדרש, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה
6.	סיכון מוניטין סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
7. סיכון חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	קטנה - בינונית
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי-מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין הצרכניות כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו- Cross border risk. ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.	קטנה - בינונית
9. סיכון תחרות ואסטרטגיה	סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים, בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. סיכון האסטרטגיה הינו "הסיכון של ההשלכות הנכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום." לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, מוערכת השפעת הסיכון כקטנה.	קטנה

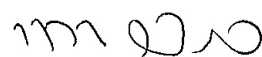
בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.



רות לפיד
מנהלת סיכונים ראשית



יעקב מלכין
מנהל כללי



סמדר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: רמת גן, 25 בפברואר, 2016

מילון מונחים

1.1. בעברית

א

אג"ח – אגרת חוב

אובליגו – מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח, לרבות - ומהווה את החבות הכוללת לבנק.

אוצ"ח – אוצר החייל

איגוח – גיוס הון חוץ-בנקאי על ידי גוף פיננסי באמצעות איגרות חוב מיוחדות, המתבצע על ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום – Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. ניירות הערך מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות). בדרך כלל מוקם גוף מיוחד למטרה זו, המוודא שתתקיים הפרדה של הנכסים הפיננסיים המאוגחים משאר פעילותו. הפרדה כזאת באה להבטיח שדירוג האשראי של ניירות הערך המונפקים בגיבוי הנכסים האמורים יושפע רק משינויים הקשורים בנכסים המגבים עצמם, ללא שום קשר למצבה של הפירמה המאגחת

אינפלציה- היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
אירוע קיברנטי (סייבר) – אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל

אלגו – מערכת אלגוריתמיקס

ארביטראז' – רווח וודאי ללא נטילת סיכון

אשראי ONCALL- אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח

ב

באזל - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

בולט - בהלוואה זו משולם החזר חודשי על חשבון הריבית בלבד ובסוף תקופת ההלוואה מוחזרת הקרן במלואה.

ג

גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

גילון – אג"ח שקלי בריבית משתנה

גישת הרווחים – ניתוח השפעת שינוי שיעור הריבית על הרווחים המדווחים לציבור

גישת השווי הכלכלי – ניתוח השפעת שינוי שיעור הריבית על השווי הכלכלי של פוזיציות הבנק.

גליל – אג"ח ממשלתית המבטיחה ריבית קבועה בנוסף להצמדה למדד

ד

דפלציה- תהליך מתמשך של ירידה במדד המחירים לצרכן.

ה

הוראת נב"ת 221 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא יחס כיסוי הנזילות

הוראת נב"ת 301 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא דירקטוריון

הוראת נב"ת 310 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכונים

הוראת נב"ת 333 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכון הריבית

הוראת נב"ת 339 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכון שוק

הוראת נב"ת 342 - הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכון הנזילות

הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא נתינה למטרת עסק;

1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;

2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;

3) ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;

4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

המפקח על הבנקים – רשות הפיקוח הממונה על הבנקים

הסכמי מכר חוזר- מכירת נייר ערך תמורת מזומנים כאשר בעת המכירה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במחיר מוסכם מראש

הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה אמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

הלמ"ס- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

ז

זה"ב – מערכת התשלומים והסליקה בזמן אמת

ז"פ – זמן פירעון

ח

חד"ע – חדר עסקאות

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק. חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות. בנק ישראל אינו משלם לתאגידים הבנקאיים ריבית על חובת הנזילות.

חוזה SWAP- סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה FORWARD- חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי FUTURE- חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים. חוזי אופציה- מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT).

חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חומ"ס – חובות מסופקים

חוב בהשגחה מיוחדת - 1. חבות שהנהלת התאגיד הבנקאי רואה צורך להגביר לגביה את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינה. צורך כזה יתכן שייוצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו';

2. יתרת חבות של לווה שחלק אחר ממנה הוגדר כחוב בעייתי בסיווג אחר

חברת דרוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג – "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חבות בהשגחה מיוחדת (ראה הגדרה), חוב בפיגור זמני (ראה הגדרה), חוב שאורגן מחדש (ראה הגדרה), או שלגביו הוחלט על ארגון-מחדש שטרם בוצע, חוב שאינו נושא הכנסה (ראה הגדרה), או חוב שנקבע כמסופק (ראה הגדרה), בחלקו או במלואו.

חוב בפיגור - סך כל החוב אם חלקו לא נפרע תוך 90 יום מהמועד שנקבע לפרעון אותו חלק, למעט חוב בפיגור זמני. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 90 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי. כאשר חוב בחשבון עובר ושב נחשב כחוב בפיגור וניתן לזהות את החוב הספציפי שבגינו נוצר הפיגור, יוגדר גם חוב זה כחוב בפיגור. כאשר אין זה מעשי לזהות את החוב שבגינו נוצר הפיגור, תוגדר כל החבות של הלקוח כחוב בפיגור.

למרות האמור לעיל חוב אחר של הלקוח (מלבד החוב בחשבון עו"ש) לא ייחשב כחוב בפיגור אם:

1. ניתן לזהות באופן ספציפי תשלומים לפרעון החוב; או
 2. כאשר לא ניתן לזהות תשלומים כאמור, אבל לאחר יום זקיפת התשלום לחשבון עו"ש, היתה בו יתרה שסכומה נמוך מהיתרה ערב זקיפת התשלום לחשבון עו"ש
- חוב בפיגור זמני - חוב בפיגור, שלדעת הנהלת התאגיד הבנקאי יש לראות את הפיגור בפרעונו כזמני וכי אין בו כדי לסמן הפסדי אשראי צפויים.

בבנקים למשכנתאות כאשר עומק הפיגור של הלוואה לדיור אינו עולה על 6 חודשים ובהעדר נסיבות אשר מצדיקות סיווג אחר.

חח"ד – חשבון חוזר דביטורי- חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה

יחס הלימות ההון - הון שברשות הבנק ומשמש אותו לפעילותו ובוחן איזה חלק מההון ממומן מהון עצמי ואיזה מהלוואות ופקדונות. היחס מוגדר בין סך נכסי הסיכון של הבנק (נכסי סיכון אשראי, נכסי סיכון שוק ונכסי סיכון תפעולי המחושבים בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים), ובין ההון של הבנק.

יחס כיסוי נזילות KCR - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחד מבוטא באחוזים

כ

כשל החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה (Probability of Default) PD - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מזפק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

ל

ליש"ט – לירה שטרלינג

מ

מבחני קיצון/תרחישי קיצון - מבחני רגישות לבחינת השפעת זעזועים קיצוניים בתנאי שוק קיצוניים.

מדד מעו"ף – מדד משוקלל של 25 שערי המניות של החברות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר שנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב

מדד ת"א 100 - מדד משוקלל של 100 שערי המניות של החברות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר שנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מודל- קצר/ארוך - מודל לבחינת החשיפה לשינוי בעלות גיוס מקורות המימון במועד התמחר מחדש.

מח"מ – משך חיים ממוצע- מחושב לסך כל הנכסים/ההתחייבויות במגזר ההצמדה הספציפי על ידי שקלול התקופות בסכומי היתרות, כשהן מהווונות לפי שיעור התשואה הפנימי, ומחולקות ביתרה המאזנית.

מט"ח – מטבע חוץ

מט"י – מטבע ישראלי

ממצ"מ – ממשלתי צמוד מדד

ממש"ק – ממשלתי שקלי

מס"ב – מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ- חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS- מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים

מקו"ש – מקורות ושימושים

מק"מ – מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.

מת"ף – מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ

נ

נב"ת – נוהל בנקאי תקין

נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge)- נגזר שהנהלת הבנק מיעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר, ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

נדל"ן – נכסים דלא נידי

ני"ע – נייר ערך

ניירות ערך זמינים למכירה- ניירות ערך שלא סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר

ני"עז – ניירות ערך זרים

ניירות ערך למסחר (trading securities)- ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail ו-wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'. ניירות ערך למסחר (trading securities) ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail ו-wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

ננ"ה – ניהול נכסים והתחייבויות

ס

סו"ח – סוג חשבון

סטופ-לוס - מגבלת עצירת הפסד

ספוט – עסקת חליפין ישירה של מטבע במטבע תוך יומיים לכל היותר

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני- כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לוה, כמוגדר להלן:

סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

1. עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;
2. עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
3. הסכם מסוג Forward rate agreement או Future rate agreement;
4. רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו.

למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה היומית של ה"מרג'ין";

ב. יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז. סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום;

פיסקה זו בתוקף החל מ-1.1.1998. עם זאת שוקללו בשנת 1998 רק 50% מההתחייבויות ורק החל מ-1.1.1999 הן משוקללות במלואן.

5.50% מסך כל ה"התחייבויות כחתם", כמשמעותן בהוראה מס' 321 בהוראות ניהול בנקאי תקין, בנושא "חיתום הנפקות של ניירות ערך".

פיסקה זו בתוקף החל מ-1.1.1998.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - הסיכון שלצד מסוים ייגרמו הפסדים משום שחוקים ותקנות לא תומכים בהוראות ובביצוען או שאינם ברורים דיים.

סיכון נזילות - הסיכון שצד נגדי (או משתתף במערכת הסליקה) לא יעמוד בהתחייבות במלוא ערכה במועד. סיכון נזילות אינו אומר בהכרח שהצד הנגדי או המשתתף הוא חדל פירעון; ייתכן שהוא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו בעתיד, אך לא במועד הנקוב.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.

סיכון שוק- סיכונים שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההוגן של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

עו"ש - עובר ושב

ע"נ – ערך נקוב

עקום תשואה - עקום המתאר את הקשר שבין התשואה לבין מועד הפדיון של אג"ח, על ידי השוואה של שיעורי התשואה על אג"ח הנבדלות זו מזו רק במועדי הפדיון.

ערוביות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שעבר למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;

2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;

3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.

4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר. ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ

פאג"י - בנק פועלי אגודת ישראל

פז"ק - פיקדון לזמן קצוב - פיקדון שקלי לא צמוד לזמן קצוב, לזמן קצר אפילו ליום אחד, בריבית קבועה או משתנה, לתקופות הפקדה מוגדרות מראש, בסכום, בריבית ובתנאים מוסכמים, כפי שנקבעו עם הלקוח במועד ההפקדה. הפיקדון יכול להיות חד פעמי או מתחדש לסירוגין עם אפשרות למשיכה חלקית או מלאה של קרן ההפקדה ו/או הריבית במועדי החידוש.

פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה

2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה

3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי

4. הפיקדון אינו צמוד

פמ"ח - פיקדון מטבע חוץ

פצ"מ - פיקדון צמוד מטבע

פקדונות לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פק"מ - פיקדון קצר מועד - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל.

פר"י - פקדון רבית יומי - פיקדון שנתי למשוך אותו בכל יום, הנושא ריבית ואינו צמוד

פר"ש - פרנק שוויצרי

פת"ח - פיקדון תושב חוץ

ק

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלואה ללווה.

קופת גמל - סוג של תוכנית חיסכון לטווח בינוני או ארוך. כנגד ההפרשה לקופת גמל ניתן לקבל, בתנאים מסוימים, לקבל זיכוי ממס הכנסה

קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.

ר

רו"ה - רווח והפסד

רווח בסיס למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב ע"י חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.

רווח מדולל למניה - חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות. רבית בנק ישראל - בריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על ידי הוועדה המוניתרית של הבנק. רבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל.

ש

שווי הוגן - א. ערך סביר ותואם את כל העובדות הידועות לגבי נייר ערך או סחורה בסיסית (קומודיטיס) ב. ערך שנקבע בתום לב על ידי מועצת מנהלים של פירמה עבור אותם ניירות ערך ונכסים שאין להם מחירי שוק שוטפים. שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. זה מייצג את ההפסד המכסימלי של הבנק אם לכל הצדדים הנגדיים לחוזיו יהיה כשל ואם אין קיזוז של החוזים וכשאין לבנק כל משכנתא של הצד הנגדי. שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. זה מייצג את ההפסד המכסימלי של הצד הנגדי לבנק אם: לבנק יהיה כשל ואם אין קיזוז של החוזים והבנק לא נתן לו שום משכון. שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב. שחר - אג"ח ממשלתית שקלית בריבית קבועה שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם. שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים: (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לרטיסי אשראי. (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק. (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים. (4) מתן שירותי תקשורת לחברות לרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניתריים מול בנק ישראל.

שע"ח - שער חליפין

ת

ת"א - תל אביב

תהליך הסקירה הפיקוחי" (SREP). (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.

תוכ"ח - תכנית חיסכון

תוצר מקומי גולמי - תוצר מקומי גולמי

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

1.2. באנגלית

A

אג"ח מגובה נכסים – ABS - Asset-backed security

נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים, או הכנסה ממשכנתאות למגורים

ניהול נכסים והתחייבויות – ALM - Asset and Liability Management

וועדת ניהול נכסים והתחייבויות (וועדת ניהול סיכונים) – ALCO - Asset and Liability Management Committee

מערכת אלגוריתמיקס – Algo

מבחני לחץ על הבנקים באירופה – AQR - Asset Quality Review

אג"ח מגודר בעסקת IRS – Asset swap

B

מבחן איכות החיזוי של המודל - Backtesting

Basel II - 2006 Basel Capital Accord

Basel III - Basel Committee's reforms to strengthen global capital and liquidity rules

תרחיש השתטחות עקום בעליית ריבית – Bear Flattener

תרחיש היתללות עקום בעליית ריבית – Bear Steepener

מודל לתמחור אופציות בלק ושולס – Black-Scholes

נקודת בסיס שוות ערך למאית האחוז. BPV - Basis points value

BTB – Back to back

כרית הביטחון במטבע חוץ – Buffer

סל זמן – Bucket/Time bucket

תרחיש השתטחות עקום בירידת ריבית – Bull Flattener

תרחיש היתללות עקום בירידת ריבית – Bull Steepener

תרחיש גידול בקמירות העקום – Butterfly

C

סיכון אשראי צד נגדי – CCR - Counterparty credit risk

אג"ח מגובה חוב – CDO - Collateralised debt obligation

מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה – CDS - Credit default swap

CHF - Swiss franc

תכנית ההנהלה לטיפול במשבר נזילות – CFP - Contingency Funding Plan

CIRS – Currency interest rate swap

אג"ח מגובה הלוואות – CLO - Collateralised loan obligation

הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל – CLS - Continuous Linked Settlement- הניתן מסיכוי סליקה ואשראי. הייחוד שלו בא לידי ביטוי בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטרלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.

מודל מובנה של בקרה – COSO - Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission- פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם

ני"ע מסחרי – CP - Commercial paper

מדד המחירים לצרכן – CPI - Consumer price index

מנהל הסיכונים הראשי – CRO - Chief Risk Officer

עסקת הסדרת בטחונות בעסקאות נגזרים בין שני הצדדים – CSA - Credit support annex

הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

CVA - Credit valuation adjustment

D

Dodd-Frank - The Dodd-Frank Wall Street Reform & Consumer Protection Act, US- תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

Delta – First derivative of option price to underlying 2010- תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

DVA - Debit valuation adjustment

DV01 – One basis point change exposure

E

היקף חשיפתו או חשיפתו בעת כשל לסיכון אשראי של צד - החשיפה בעת הכשל – EAD (Exposure At Default)
נגדי.

EaR – Earnings at risk – רווחים בסיכון

EBIDTA- הרווח לפני ריבית, מיסים, פחת והפחתות

ECB - European Central Bank

EMIR - European Market infrastructure Regulation- רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של בכול מדינות האיחוד האירופי (OTC) השווקים מעבר לדלפק

EUR - Euro

Euribor - European Interbank Offered Rates

F

FATCA- Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

FNMA - Federal National Mortgage Association, USA

FRA – Forward rate agreement חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן (ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב

Freddie Mac - Federal Home Loan Mortgage Corporation, USA סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת

(אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב

FX – Foreign exchange

G

Gamma - Second derivative of option price to underlying

GBP – Great british pound

GNMA - Government National Mortgage Association, USA חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על (Government National Mortgage Association) ידה זכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות

H

HQLA – High quality liquid assets – נכסים נזילים באיכות גבוהה

Haircuts – מקדמי ביטחון

I

ICAAP- Internal Capital Adequacy Assessment Process- תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

IFRS - International Financial Reporting Standards

IG – Investment grade – דירוג השקעה

Inverted Butterfly – תרחיש קיטון בקמירות העקום

Inverted Twist – תרחיש השתטחות העקום בציר של 5 שנים

IRS – Interest rate swap

ISDA - International Swaps and Derivatives Association

K

KPI - Key performance indicator

KRD – Key rate duration – ניתוח סיכון ריבית לפי סלי זמן

KRI – Key risk indicator – אינדיקטור לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות

L

LCR – Liquidity Coverage Ratio – יחס הנזילות המזערי

LDC -Less Developed Country- ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית

LGD- (Loss Given Default)- אחוז ההפסד מהחשיפה הכללית כאשר לקוח פושט רגל

Libor – London interbank offer rate

LTV -Loan To Value Ratio-

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי (בשעבוד).

M

MBS – Mortgage backed security – אג"ח מגובה משכנתא

שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות

Middle Market- פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני

MTM – Mark to market

N

NSFR – Net stable funding ratio – יחס המימון היציב

NPV – Net present value – שווי נוכחי

O

OECD - Organisation for economic co-operation and development ארגון שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי בין-לאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010

OIS - Overnight index swap

OTC - Over-the-counter – מעבר לדלפק

P

PD - Probability of default – הסתברות לכשל

P&L – Profit and loss – רווח והפסד

PRB – דוח פירעון ריבית המהווה דוח פערים בין נכסים להתחייבויות לפי סלי זמן

PSE – Public sector entity – ישות סקטור ציבורי

PV01 – One percent change exposure – חשיפה לשינוי מקבילי של 1%

Q

QE – Quantitative Easing – הקלה כמותית

R

